UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bartolvs In Primam Digesti Novi

Bartolus

Lvgdvni, M.D.LXVII.

Donationibus causa mortis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96158

Visual Library

A Deum quem. Mandatum in rez ſuã, ex cã donationis morte
finitur ſm hec tpa. h. d. ¶ Op. de l. illam. C. eo. vbi
in ceſſione actionis donatio morte non extinguitur.
hic rñdit Rog. gl. vr̃ dicere, q ibi in ceſſione. Hec ſolu. eſt vera,
1 qꝛ verbum† concedo[a], continet ſimplex mandatũ, ꝛ ſolum exer
a citium, ꝛ ſm iſta tpa, ſi non interueniebat traditio ſola conceſ-
ſione non perficiebatur: ſecus ſi eſſent ceſſe actiones: qꝛ in cor
poralibus ceſſio hꝫ vim traditionis, ꝛ vide glo. que incipit. l. in
noĩbus, ꝛc. ꝛ lege vſqꝫ ibi, hodie aũt. ꝛ iſta ſol. cõiter tenet. Vel
dic aliter, ðt gl. q non finitur morte. ꝛ quod ðt hic, quaſi dicat
de rigore, ſecus de equitate, vt in ꝯrio. Sed hodie mittendo epi
ſtolam, videor facere pactum de donando, ex q̃ poſſem conueni
2 ri. Et not.† iſtam dr̃iam inter cedere, ꝛ concedere: qꝛ cedendo
b transfero vtiles, concedendo non. Sed dr̃ia inter mãdare, ꝛ ce-
dere eſt in gl. in verb. mandatam in l. j. C. de act. ꝛ ob. ideo nota
rij omnia illa verbꝫ ponunt, dedit, ceſſit, tranſtulit, ꝛ mandauit.
3 ¶† Ult. no. qualiter fit traditio in oĩbus, ꝛ tu habes tenere mẽ
ti, q qñqꝫ vis mittere in poſſeſſionem noĩs, ꝛ tunc qualiter fit
miſſio, habes glo.[c] in l. j. C. de pret. pig. ſed qñ in aliquem volo
transferre in ius totale, tunc ceſſio hr̃ p traditione, vt hic in gl.
d ꝛ l. vlti. ꝛ ibi gl. C. qñ fiſ. vel pri. Ja. de Are.[d] format q. hic, † do
4 no tibi omnia immobilia, an videor donare nomina. Dic vt di
cam in l. mouentium. j. de verb. ſig.

ADDITIONES.

a Alexã. ¶ Verbũ concedo. Verbum concedo, continet ſimplex
mandatum. Et iſtam gl. cum l. Lucius. ſ. co. alle. Bal. in c. j. §.
Titius filios. ſi de feu. fue. contro. inter do. ꝛ agna. q p verbuꝫ
concedo, precedente titulo, transfert ius; ſecus ſi deficiat titulꝰ
expreſſus, ꝛ titulus tacitus. Adde, q in dubio importat dona-
tionem. l. phibere. §. plane. quod vi aut clam, ꝛ hic etiam Im.
ꝛ per Imo. in l. cum pater. §. pater pluribus. de leg. ij. ꝛ Bart.
in l. vxori. §. j. de leg. iij. ꝛ ſcripſi poſt Imo. hic. Et inquantum
hic dr̃: qꝛ ceſſio in incorporalibus hꝫ viꝫ traditionis, adde no.
in l. fi. C. qñ fiſ. vel priua. ꝛ tex. in l. Seia cum bonis. j. ti. j. ꝛ ibi
Bar. in fi. prin. ꝛ Bar. in l. j. C. de act. ꝛ obl. Et de illo tex. cum
gl. vide Bar. in l. v. §. ſtipulatio. de verb. obl.
b ¶ Inter cedere. De dr̃ia inter cedere, mandare, ꝛ concedere, ꝛ
de verbo, concedo, vide no. tex. cum gl. ꝛ ibi Barto. in l. vxori
ſue. §. fi. de leg. iij. Sed q verbum concedo, importet ceſſioneꝫ,
vr̃ tenere Bal. in l. j. in iiij. q. C. de act. ꝛ obli. vide tñ q ipſe di-
xit in fi. verbis illius legis.
c ¶ Habes gl. in l. j. Uide Bart. in l. is cui. §. fi. vt in poſ. leg.
d And. Barb. ¶ Jac. de Are. Uide quod no. in l. a diuo Pio. §.
j. j. de re iud. ꝛ l. Caius. de leg. fi.
1 ☞ Teſtm̃ in quo eſt preteritus filius iam natus an reconuale-
ſcat, ſi is moriatur viuo teſtatore.

a §. **Lucius Titius.** [a] Per pignorõnem nõ re-
uocat donatio, ſꝫ res trãſit
cum ſua cã. h. d. Ibi, donauit, i. ex cã donationis obligauit, vel
pmiſit. Op. q per obligõnem reuocatur donatio. l. cum hic ſta
tus. §. ſi maritus. ſ. de do. inter vir. ꝛ vxo. Sol. gl. q ibi in do-
b natione odioſa, hic in fauorabili. Hoc rephendit p gl. Vel gl.[b]
q ibi in ea, que non valuit ab initio, iõ finaliter reuocat: hec eſt
valida a principio. Simile in teſtõ, in quo poſthumus eſt pre-
1 teritus. vide gl. que inci. maxime, ꝛc. Et ſic gl, † tua tꝫ, q ſi pte-
ritus eſt iam natus, ꝛ moriatur patre viuente, non recõualeſcat
teſtm̃. Simile tꝫ in l. ſi hereditas. §. qui filium. de teſt. tut. Sed
ꝯ tꝫ gl. in l. fi. in tertio exemplo. ſ. de reg. Cato. Et pro illa glo.
eſt tex. in l. poſthumus. ver. idem ꝛ circa. ſ. de iniu. rup. ꝛ irri.
teſt. Sed iſta gl. eſt vera, ꝛ pbat. Inſt. de exhe. libe. in prin. cum
diſtinc. tñ, qꝛ debes dicere. Aut ſunt inſtituti venientes ab inte
ſtato, ꝛ teſtm̃ reconualeſcit. l. j. ſ. de re. Cato. ꝛ l. poſthumꝰ. ver-
ſicul. idem ꝛ circa. ſ. de iniuſt. teſt. Aut ſunt extranei inſtituti, ꝛ
non vꝫ, vt hac gl. cum alleg. in ea. facit l. ſi ex duobus. §. j. ſ. de
bo. poſ. ꝯtab. plene in l. ij. C. de poſth. here. inſti.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Lucius Titius. Iſtum tex. pro no. alle. Bar. in l. j. C. de
iur. fiſ. lib. x. Dixi in l. ſi quis argentum. §. j. poſt Bart. C. eod.
b ¶ Uel dic. Uide no. Bar. in l. rem legatam. ſ. de adi. leg.

§. **Aula** Cõuentio per quã abſenti querit actio, perficit do
nationẽ ſicut traditio. h. d. ¶ Ep. de l. nuda. ſ. e.
Sol. hic non eſt nuda, qꝛ hꝫ vim traditionis. Sed op. de §. alte
ri. Inſti. de inu. ſtip. qꝛ hic dr̃, q recipiendo inſtr̃a debitorum
fit donatio, q fateor in mutuo, ſed recipiendo inſtr̃a non fit tradi
tio. Dic quod inſtr̃a accepit ad pbationem debitorũ. Uel dic,
q acquiritur ex ꝯctu anie, Labeo tñ ad §. alteri. rñdit per l. ij. C.
per quas perſ. no. acq. vbi ſicut per numerationem poſſum alte
ri acquirere, ita ex ſtipulatione interpoſita ſuper illa numera-
tione. Sed iſtud vr̃ ꝯ l. ſi ita ſtipulatus. §. Chryſogonus. j. de
verb. obl. Sed ibi rñdeo, q propter conceptionẽ ſtipulationis
quam ſeruus facit, non vꝫ: qꝛ abſenti non fuit ſtipulatus, cuius
noĩe numerauit, ſed qñ ſtipulor illi, cui ea numeratione quero,
tunc ſibi acquiritur, vt l. ij. C. per quas perſo. nobis acqui.

De donationibus cauſa mortis. Tit. vj.

LEX I.

1 ☞ Donatio cauſa mortis a legato, qualiter differat.
2 Donatio cauſa mortis hodie fieri poteſt pacto nudo.
3 Donatio cauſa mortis qua actione petatur.

M Ortis cauſa. Ep. de l. ſi qs eũ. ſ. de
cõd. ꝛ demõ. vbi idẽ
1 in legato, ꝛ ſic donatio† cã mor. non differt a le-
gato. Sꝫ gl. rñdet q ita differũt, qꝛ qñqꝫ a tradi
tione incipit iſta donatio, qñqꝫ a pmiſſione, vt
qñ ſe obligat. ꝛ ſic tꝫ gl. q obligat donat cã mor
tis. Idẽ tꝫ gl. in l. legatũ eſt quedã donatio. ſ. de leg. ij. ꝛ Inſti. e.
§. j. In ꝯrium vr̃. j. e. l. non vr̃ perfecta. Itẽ vr̃ ꝯrium per l. j. C.
eo. vbi petit actione ex teſtõ, ꝛ ſic non eſt obligatus, cuꝫ ex quaſi
ꝯctu adeundo naſcitur illa actio ex teſtõ. l. apud Iulianuꝫ. §. fi.
j. ex qui. cau. in poſ. ea. l. ex maleficijs. §. heres. j. de act. ꝛ obl.
Dicit Dy. q qñqꝫ donator per verba obligatoria ſe obligat, qꝛ
ðt, pmitto tibi donare, ꝛ tunc eſt obligatus, lꝫ poſſet reuocare,
vt. j. e. l. qui mortis. ꝛ l. non vr̃. ꝛ ita loquitur hec glo. ꝛ ſimiles.
Aut non per verba obligatoria, vt qꝛ dixit, dono, ꝛ non obliga
tur, ſed heres aditione ſecuta tenetur vtili ex teſtõ. l. j. C. eo. Sꝫ
iſta non ſunt vera, ſed neſcio ſi fuerit error recolligentis: qꝛ do-
natio ſapit naturam ꝯctus. l. tam is. §. j. j. e. ꝛ l. ij. de do. prele. ꝛ
donatio cã mortis requirit pñtiam partis. l. inter mortis. j. e.
ꝛ ſm iſta tpa non fiebat donatio, niſi ſtipulatione, vel traditio-
ne, vt. j. e. l. mortis cã donatio ẽt ſic. ꝛ l. ſenatus. §. fi. Preterea,
2 † hodie fieri pt̃[a] pacto nudo mortis cã datio. l. ſi quis argentuꝫ.
a §. pe. C. de don. ꝛ ſic gl. intelligit[b] in l. cum pater. §. Meuio. ſ.
b de leg. ij. Modo, ſi fiat donatio, ſiue olim ſtipulatione, ſiue ho-
die pacto nudo, donãs obligat donatario, ſed reuocabilit. Sed
qñ fit traditione, nõ obligat donans donatario, imo magis ecõ-
trario. l. Marcellus. §. Paulus. j. eo. Nec obſtat, qð ðr, q peti
tur vtili ex teſtamento, qꝛ tunc nõ eſt proprie donatio, vt j. dicã.
3 ¶ Queru,† qua actione petat cã mortis donatio: Et plene gl.
c ðt. C. e. l. j. ꝛ Dy. tangit hic, ꝛ ðt, q ſi donatio eſt facta ſtipulatio-
ne, tunc agitur certi condictione ex ſtipulatione, que ꝯ heredeꝫ
hꝫ effectum irreuocabiliter. l. mortis cã donatio ẽt ſic. ꝛ l. ſena-
tus. §. fi. j. e. ſi eſt facta ſine ſtipulatione, vt in codicillis, ꝛ tũc vti-
li actione ex teſtõ. l. vlti. C. de codi. ꝛ qð not. in l. ij. C. com. de le.
ꝛ l. j. C. eo. Si vero in teſtõ, tunc petitur actione ex teſtõ. l. fidei-
commiſſa. de leg. iij. Sed iſtud dictũ Dyn. non bene dictum eſt
ſimpliciter, qꝛ ſi aſſumeres donationem cã mor. impropie, vel
large, qꝛ legatum eſt donatio. Dy. verum diceret, ſi eſſet verũ.
q talis donatio eſſet facta abſenti, ꝛ p eum qui pt̃ teſtari. Tunc
enim non valeret iure donationis cã mortis, que requirit pñtiã
perſone, vt dixi. ſed valeret iure fideicommiſſi. Secus ſi fieret
a filiofa. l. ij. de leg. j. ꝛ ſm predictum modum loquit. l. j. C. eod.
Sed ſi ſumamus ſtricte donationem cã mor. tunc ſi interuene-
rit ſtipulatio, petitur certi cõdõne ex ſtipulatione. l. mortis cã.
ꝛ l. ſenatus. in fi. j. eod. Aut pacto nudo, ꝛ tunc petitur condõne
ex d. l. ſi quis argentum. §. pen. coniuncta gl. in l. cum pater. §.
Meuio. ſ. de leg. ij. ꝛ iſta tanguntur per doc. in l. j. C. eo.

ADDITIONES.

a P. Pau. P. ¶ Preterea. Allegatus tex. in l. ſi quis argentũ.
per Barto. non probat hic, q donatio cã mortis nõ poſſit fieri
pacto nudo, tꝫ Soc. in l. ij. no. xj. ff. de leg. j.
b Clau. de Seyſ. ¶ Et ſic gl. intelligit. De quo vide Bald. in l. ij.
ſ. de leg. j. ꝛ ibi Alex. vbi ẽt ponit, an ex donatione cã mor. tran
ſeat dñium ipſo iure, ſicut ex legato. Uide ẽt ad predictam gl.
Ang. Imo. ꝛ Alex. in l. cum ex cã. j. de re iud.
c ¶ Qua actione. Sed an in donatione cã mortis transferat do-
miniuꝫ vtile, abſqꝫ aliqua traditione, ſicut in legatis. l. a Titio.
de fur. Quidam voluerunt dicere q ſic, ꝛ dicunt eſſe caſum ſin-
gularem in l. ij. coniuncta gl. ſm vnum intellectum. ſ. de pub. in
rem actione. ꝛ bene facit qð hr̃ eo. ti. in l. cum ſponſus. §. is cui.
ꝛ l. queeũqꝫ. in prin. Sed do. Io. in l. ex hac ſcriptura. in pñc. ſ.
ti. j. ðt, q ſi nos loquimur in donatione cã mor. late ſumpta, que
hꝫ vim vltime voluntatis, tunc bene tranſeat ſicut in legatis, ſꝫ
eum ibi latius, vbi dixi poſt eum. Ad quod facit quod no. Bar.
hic ſꝫ eũ. Adde Bal. in l. ſi non mortis. C. ad l. fal. ꝛ in l. lꝫ. C. de
pac. in l. ij. C. ſi quis alteri vel ſibi. Saly. in l. j. de ſecũ. nupt. Et
q tran-

ꝙ tranſeat vr̄ tenere Bar.in l.j.de publicia.in rez acti.ꝛ Bal.
in l.ij.e.tit.ꝛ Bal.ꝛ Pau.de Ca.in l.ij.de le.j.ꝛ ponit Jmo.hic,
ꝛ Ang.limitat in auth.de hered.ꝛ fal.in prin.Et ꝙ tranſeat, tȝ
Bal.in l.cum hi.in prin.ff.de tranſ.ꝛ Ang.in l.a Titio.ſ.ꝺ fur.
ꝛ q̄ actio oriatur ex tali donatione,vide Bal.ꝛ Jmo.in l.j.ꝛ Sa
ly.in l.traditionibus.in vſ.opp.de pac.Et an donatarius cau-
ſa mortis omnium bonorum,teneatur creditoribus,vide Bal.
ꝛ Saly.in l.ij.C.de pac.Et an per donationem cā mortis dari
poſſit hereditas,dic ꝙ non d.l.ȝ.Et quid ſi donantur cā mor-
tis omnia bona,ꝛ nullus ex teſtō vel ab inteſtato vult adire he-
reditatem.vide Saly.in l.fi.C.de pac.
¶ Adde,ꝙ dn̄ium vtile transferatur,ſicut in legatis,vr̄ voluiſ-
ſe Bal.conſi.ccxx.vbi etiam an donatarius teneatur vltra vi
res hereditarias.de quo etiam per Abb.conſi.cij.lib.ij.

LEX II.

1 ¶ Donatio que fit ſola mortis cogitatione an reuocetur.

a Julianus libro.[a] Quero,† an reuocet̄
1 iſta donatio q̄ fit ſola
cogitatione mortis?Et Pla.ꝺt,ꝙ nō reuocat̄.Et vi
de gl.q̄ inci.ꝛ hec ſ̄m Plac.Sȝ Dy.intelligit verū,ſi
nō fuit facta mētio mortis,qꝛ tūc eſt donatio inter viuos,l.Se-
ia.ſ.e.ꝛ l.Seia.ſ.de do.ple.Sȝ ſi fieret mētio mortis,reuoca-
ret̄,l.nō oīs.ſi cer.pet.ꝛ l.mortis cā donatio.ſ.eo.niſi ſit appoſi-
tuȝ pactū de nō reuocādo,vt ſ.eo.l.vbi.¶ Quero,quid de ſcđa
donatione,per quā eſt tranſlatū dn̄ium?Dic,ꝙ ſi reconualeſcit,
pōt reuocari.l.j.§.itē cum ipſe.ſ.tit.j.ꝛ ſ.e.l.non vr̄ perfecta.ſȝ
in tertio gn̄e donationis, tunc vr̄ pendere.¶ Ep.de l.fi.ſ.cōia
predi.dic vt in gl.¶ Sed ꝯ hoc opp.de l.qđ pure,qn̄ dies leg.
ce.ꝛ l.cum illud.in fi.e.tit.ꝛ de condi.ꝛ demon.l.conditiones ex
trinſecus.vbi cedit dies a tempore mortis,tn̄ pendet pp tacitā
conditionem.Sol.gl.ꝺt verum in legatis puris,ſecus in condi-
tionalibus,ſ̄m Dy.Predicta vera ſi donatio eſt facta in vlti-
ma voluntate,ſed per ſtipl'onem non poſſet pendere.Jn hoc.n.
haberet naturam ꝯctus,vt l.ſenatus.ſ.eo.

ADDITIO.

a Alex.¶ Julianus lib.j.Adde caſum no.in quo donatio cā mor
tis per penitentiam non reuocatur,quem ſcripſi poſt Bar.in l.
mortis.ſ.eodem.

LEX III.

1 ¶ Teſtes ante litem cōteſtatam quib.ex cauſis examinantur.
2 Donatio facta timore periculi periculo ceſſaute,reuocatur.

Mortis cauſa donare.[1] Ex hac le-
ge ꝛ ſeq.no.
1 † ꝙ hec omnia inſtās periculū demōſtrant.ꝛ per hoc
a dico,ꝙ oēs iſte cauſe[a] ſunt legitime quare actor petit
examinari teſtes ante litis conteſtationē qm̄ de morte timet̄,l.
in lege Aquilia,ſi deletum.ſ.ad leg.Aquil.ꝛ hoc tȝ Jnno.ex vt
lit.non conteſt.c.qm̄ frequenter.ſuper verbo ſenes.Quero,ad
2 † quid eſt neceſſaria iuſta cā in donatione:Certe dic pp reuoca
tione,qꝛ ſi timore periculi dono,ꝛ periculo ceſſante eſt reuo
b ta donatio:qꝛ ad hoc vr̄ ſe adſtringere,l.alūne.[b].§.de adi.leg.
ꝛ tene menti iſtam glo.que incipit ſeparate.

ADDITIONES.

a Alex.¶ Jſte cauſe.Que ſint iuſte cauſe,dixi i d.l.l lege Aqlia.
b ¶ L.alumne.ꝛ ibi vide Bar.omnino.ꝛ adde Bald.in l.fi.C.de
poſthu.here.inſti.ꝛ ibi quid in teſtamentis.

LEX VII.

Si aliquis mortis cauſa.Jſta
ē bo
na lex,ꝛ cā declaraui in l.poſt ꝯctu.ſ.tit.j.ꝛ h.d.Do-
a natio cā mortis reuocat̄[a] condēnatione ſecuta,ſecus
ſi inter viuos.qꝛ non reuocat̄,niſi in fraudem fuerit facta.h.d.

ADDITIO.

a Alex.¶ Reuocatur.Si fieret donatio cā mortis a viro vxori,
nō procederet hec lex,vt eſt tex.no.in l.ſed ſi mors.in princi.de
don.inter virum.

LEX VIII.

1 Donatio cā mortis,a mortis cauſa capione in quo differrat.
2 Falcidia an deſtrahatur de mortis cauſa capione.
3 Donationis cauſa mortis ad cōfirmationez,an ſpectetur mors
patris,ꝛ filij.an alterius tantum.
4 Donatio cauſa mortis facta cauſa alterius,qn̄ poſſit ex peniten
tia reuocari,ꝛ a quo poſſit reuocari.
5 Donatio collata in re cā alteri',an dicat̄ cā mortis vel alterius.
6 Donatio cauſa mortis facta a filio patre permittente,confirma
tur morte filij.

Ubi pretio.Quicquid occaſione mortis al
terius cā capit̄,mortis cā ca-
1 pio nuncupat̄.h.d.¶ Quero,† in quo differt[a] mor-
a tis cā capio,a mortis cauſa donatione:Dic,qꝛ mor-
tis cā capio eſt gen',mortis cā donatio eſt ſpecies,vt ſ.e.l.mor
tis cā capitur.Jtem mortis cā donatio a defuncto,mortis cā ca
pio ab alio quā a defuncto pōt procedere.Jteȝ mortis cā capio
ꝯ voluntatem pōt eſſe,mortis cā donatio ex voluntate vt hic,in
2 prin.¶ Queritur,† vtrum de mortis cā capione detrahat̄ Fal-
cidia.Gl.dicit,aut procedit de voluntate defuncti,ꝛ tunc de-
trahitur.Aut ſine voluntate defuncti,ꝛ tunc non hȝ locum Fal-
cidia.Jtem primo caſu qn̄ ex voluntate defuncti:ꝛ tūc ſi dat alij
heres detrahit Falcidiam,ſecus ſi ſibi datur.Et totum hoc tā
gitur hic in iſta gl.ſi bene aduertas,ꝛ tangit̄ ſ.e.l.ſi mulier.Sȝ
Dy.ſupplet,qn̄ datur ab herede:qꝛ tunc detrahitur falcidia.
hoc verū eſt ꝺt Dy.ſi tradit ante morā,ſecus ſi poſt morā,vt l.
j.§.itē ſi ita.ſ.ad legē Fal.qꝛ tūc non detrahitur.Et ſic ꝺt Dy.
hic,ꝛ Pet.vt refert Cy.C.ad l.Falc.l.ſi mortis.Ja.de Are.rn̄
dit ad illū §.iteȝ ſi ita.ꝛ ꝺt ipſe,ꝙ detrahit̄ Falcidiā heres ſi dat.
Hoc eſt verum niſi preſtet heres,ad euitandam preſtationeȝ al
terius legati,vt d.§.item ſi ita.Nō ſit verius dictum vel Dyn.
vel Jac.de aren.dic,ꝙ dictū Jac.qꝛ Falcidia reſecat ipſo iure,
vt l.j.§.ſi quis ex mortis.ſ.quo.leg.ꝛ l.lineā.ꝛ l.Plauti'.ſ.ad
leg.Falci.Mō ſi ipſo iure detrahit̄,nulla cōmittit̄ mora:qꝛ nō
pōt eſſe petitio.l.ſi pupillus.ſ.de ver.obl.ꝛ c.nō eſt in mora.ex
b de reg.iur.lib.vj.Preterea[b] mora nō facit perdere Falcidiaȝ,
l.cum pr̄.§.j.ſ.ad l.Fal.Dic ergo ſ̄m Ja.de Are.ꝛ Oldra.aut
mortis cā capio procedit ꝯ defuncti voluntatem,aut ſ̄m volun-
tatem,ꝛ hoc caſu aut alius dat heredi,ꝛ non detrahitur Falci-
dia,l.acceptis.ad leg.Falcid.Aut alij dat heres,ꝛ tunc aut dat
ad euitandum alterius legati preſtationem,aut non,vt ex pre-
3 dictis pȝ.¶ Sed circa finem legis quero † vtrū expectet̄ mors
filij ꝛ patris,ad confirmationem,vel mors alterius tm̄?Et glo.
in verb.mortis cā cap.tȝ,ꝙ mors filij ſufficiat.Et vide glo.que
incipit,quo etiam caſu.ibi,vel hic ſufficit.Duo ergo tangātur
in iſta gl.Primo ex cuius morte confirmetur.ꝛ gl.tua tȝ,quod
morte ſolius filij,vel alterius cā datur.Jdeȝ ꝺt in l.nec fratris.
C.eod.Et rō eſt,qꝛ vr̄ hoc actum vt ſi decidit filius vel alius cu
ius mortis cā datur,donatio non reuocetur,l.ſi alienā.§.Mar
4 cellus.ſ.eodem.Ad ꝯria gl.vt ſtatim dicam in fi.¶ † Sȝ pona-
mus quis poteſt reuocare ex penitētia,an ego,ſolus,vel filius,
vel frater:Et gl.ꝺt,ꝙ donator ſolus,non poteſt reuocare,vt d.
l.nec fratris.Aduerte,qꝛ iſtud eſt ſubtile,qꝛ qn̄ quis donat mor
tis cā alterius,ſiquidem tunc ille cuius cā donat̄,eſt extraneus,vel
emancipatus,tunc verū ꝺt gl.qꝛ videor donare illi,ꝛ ille tibi.ꝛ
ſic non poſſum reuocare,vt C.e.l.nec fratris.qđ intellige vt ſta-
tim dicaȝ.Sȝ ſi ego dono cā mortis filij in ptāte;tunc nō vr̄ ipſi
donare:qꝛ ego ſibi donare nō poſſum,l.donationes.C.de do.in
ter vir.ꝛ vxor.l.ij.C.de inoff.do.Et quis pōt reuocare:dic,vt
dixi ſ tit.j.l.ij.§.j.lȝ illa fuerit alia qđ ab iſta.Nā hic loquit̄,qn̄
pr̄ donat noīe filij:ibi ipſe filius patre pmittente.Sed ibi ſic di-
ſtinguit aut filius donat rē patris,ꝛ ipſe pr̄ pōt reuocare.Aut
rē ipſius filij,ꝛ fili' donare vr̄,vt hic.Aut donat rē patris,ꝛ pr̄
noīe filij,ꝛ tūc pōt reuocare.Aut rē ipſius filij,ꝛ tunc verū ꝺt gl.
Et pdicta,ꝙ ego videor donare tibi fratri,vel filio emancipato
cū dono alteri mortis tue cā,pcederent ſi tu tunc eras preſens,
ſ.tit.j.l.donationes.§.ſpecies.vel alias mandaſti,vel ratū ha-
buiſti.ſ.ti.j.l.ij.§.j.alias ego viderer donare te ratū nō hn̄te.ꝛ
5 ego poſſum reuocare.C.ſi cer.pet.l.ſi abſentis.¶ † Sed quero
iſta donatio,cū ego cōfero in te,q̄ donatio eſt,an cā mortis,an in
ter viuos:Rn̄.poſſum dicere ꝙ eſt donatio inter viuos non ſim
plex,ſed reſoluenda conditione,ſi illa donatio cā mortis,quā tu
videris cōferre in tertiū fuerit reuocata,vt ſ.eo.l.mortis cā ca-
pimus.in prin.Uel ſi dicere eā eſſe cā mortis,dic ꝙ eſt cā mor-
tis hn̄s dictam conuentionem,q̄ dr̄ in d.l.mortis.ꝛ probat̄ arg.
l.ſi alienam.§.j.ſ.eo.Sed precedens opi.plus plȝ,qꝛ donatio
cā mortis eſt:qn̄ quis vult magis ſe habere,ꝙ̄ eum cui donat ꝛc.
vt ſ.eo.l.j.Sed hic vult magis eū habere cui donat ꝙ̄ ſe,ſi eum
6 pignori cōtigerit.ergo ꝛc.¶ † Quero,[c] quid ſi filius donat pa-
c tre permittente,cuius morte confirmatur iſta donatio.Gl.non
querit hic,dixi in l.ij.ſ.tit.j.ꝛ gl.in l.nec fratris.C.e.tactat ꝛ ꝺt
ꝙ morte ipſi' filij,ꝛ bene.Et iſtud tȝ ibi Cy.ꝛ bene facit l.ſi alie-
nam.§.Marcellus.ſ.eo.Ad l.alle.in gl.hic rn̄det,ꝙ in ꝯrio lo
quitur de ꝯctu,ſeu donatione ab initio inualida,hic de valida,
vt l.j.ſ.tit.j.ꝛ ibi no.in §.pen.

ADDITIONES.

a Alex.¶ Jn quo differt.No.dr̄iam inter mortis cā donationeȝ,
ꝛ mortis cā capionem:adde ſ.eo.l.inter mortis.ꝛ ꝺt Bald.in
auth.ſi quas ruinas.C.de ſac.ſan.eccle.ꝙ tunc dr̄ mortis cā ca
pio,qn̄ capiens in eo quod capit,nullum hȝ tit.niſi gn̄alem.pro
ſuo.l.j.§.item ſi ita.ſ.ad l.fal.ꝛ vide no.in l.ſi mihi ꝛ Titio.de
verb.obl.ꝛ Bal.in pen.ad fi.C.ad l.falc.

b And. Barb. ¶ Preterea. Vr etiam caſus in c. Raynaldus. de teſta. ad fi. iuncto prin.

c Alex. ¶ Quero. Adde Ang. hic, Bal. ⁊ gl. in d. l. nec fratris ⁊ vide Bar. ſ. ea. l. Quid in donatione inter vir. ⁊ vxo. in qua interuenit conſenſus patris. Vide Bal. ⁊ gl. in l. iij. C. de dona. inter vir. ⁊ vxo. ⁊ facit qd no. Bal. in l. j. in repe. ver. iuxta hoc querit C. de ſac. ſanc. eccle. ⁊ ad ea que hic no. Bar. vide Bal. ⁊ Fulg. in l. ſenium. C. qui teſta. fa. poſſ. Adde Bald. conſi. xxix. in fi. iij. vol. vbi tz quod nec vz interuentu patris et ſi ſe obligaret. vide q2 pulchrum conſilium. vbi tz q do. inter vir. ⁊ vxo. non firmat iuramento incip. caſus, vir donauit vxori.

LEX IX.

a **Omnibus**[a] **mortis cã.** Opp. de l. Meui⁹. ſ. de condi. ⁊ demon. Sol. vt gl. ⁊ tene vltimã ſolutionẽ.

ADDITIO.

a And. Barb. ¶ Omnib. Ex hac l. not. q ſpurius non capit donationem cã mortis, vt eſt caſus in l. quod conditionis. hoc tit. de dona. cã mor. qui ſm Dy. non eſt alibi.

LEX X.

1 ☞ Donatio cauſa mortis ſub qua conditione ſubſtitui poſſit.

Ei cui mortis cauſa. Donatario cã mortis pt ſubſtitui. h. d. ¶ Duo tanguntur hic, qualiter poteſt ſubſtitui donatario cã mortis. Et gl. dt per ſtipulationez. Vel aliter, vt dixi C. eo. l. j. ⁊ ibi nihil boni dt Dy. hic dt, aut quis vult donatario ſubſtituere directo, ⁊ nõ põt niſi per ſtipulationem. vt hic ⁊ l. vt heredib. de leg. ij. Aut vult per fideicõmiſſum, ⁊ tũc aliter põt q per ſtipl'onem, q2 legãdo, vel fideicõmittendo, l. cum pr. §. eorum. de leg. ij. ⁊ l. Seia. de do. prele. ⁊ C. eo. l. j. Sed iſta verba non hñt ſaporem, q2 in relictis particularib. non eſt dria an ſint verba directa, vel obliqua. l. oẽ verbum. C. cõmu. de leg. Sed ſi voluiſſet Dy. intelligere vt j. dicã, bene dixiſſet. Dic ergo, aut quis vult ſubſtituere donatario cã mortis, ⁊ tunc nõ põt fieri niſi per ſtipl'onem, vt hic, ⁊ l. heredib. d leg. ij. Sed ſi vult ſubſtituere vt ſit legatarius, vel ſideicõmiſſarius, tũc põt ſine ſtipl'one, l. ab eo. C. de fideicom. ⁊ l. cuz pr. §.
1 eorũ. de le. ij. ⁊ l. Seia. de do. prele. ¶ † Quero, ſub qua[a] condi-
a tione põt ſubſtitui donatario cã mortis, an põt ſubſtitui ſub cõditione illa, ſi voluerit? Et gl. dt q non, ſed ſub alia ſic. Et rõ eſt, q2 vr agnoſcere ſtatim, ſecus in legato. ⁊ ſimilis gl. eſt in l. cum pater. §. mater. ſ. de leg. ij. ⁊ iſtam gl. non credo veram. l. a Titio. §. fi. de verb. obli.

ADDITIO.

a Poma. ¶ Quero, ſub qua. Iſta gl. facit ad id qd dixi in iſta mã in d. l. cum pater. §. mater.

¶ Adde q Pau. de caſt. dt addẽdũ vnum verbũ notabile. gl. in l. j. eo. q ſi pr donat filio cã mortis, ⁊ grauet ipſum vt poſt mortẽ reſtituat, q nõ ſubintelligit illa cõditio ſi ſine liberis. qd ſec⁹ eſt in fideicommiſſo vl'i, l. cum auus. de condi. ⁊ demonſtra.

LEX XI.

a **Mortis cauſa**[a] **filij.** Sed cã mortis ſui ipſius nõ poſſet, vt ſ. de dona. inter virũ ⁊ vxo. l. mortis ſue cauſa. in prin. que eſt contra.

ADDITIO.

a Poma. ¶ Mortis cã. Et no. q hec lex loquitur in donatione cã mortis. Vbi autẽ ſimpliciter donat nurui, vide no. in l. cuz hic ſtatus. §. oratio non ſolũ. ſ. de dona. inter vir. ⁊ vxo. ⁊ l. donatio. ⁊ l. ſi vt proponis. de dona. inter virum ⁊ vxorem.

LEX XII.

Si mulier. Quero qualiter poſſet excludi inſtitutus: Rñ. q interim nõ pt adire, l. cum quidam. §. qd dr. de acqui. here. ⁊ ſic interiz poſſet mori. Ad qd l. j. in fi. ſ. ſi mul. ven. ¶ Quero qualiter puniatur, ſi pronunciatur eam facere per calumniã: Dic vt in gl. ¶ Quero, an hic detrahatur Falcidia: Dixi ſ. eo. l. qui pretio. ⁊c.

LEX XIII.

Si alienam. No. iſtud principium cum concordan. ⁊ facit ſ. ſolut. mat. l. ſi alienam.

1 ☞ Donatio cauſa mortis an per penitentiam reuocetur.

§. Marcellus. In mort. cau. donationib. inſpicit q inter partes d reuocatione agit. h. d. Ibi, non reddat. i. nullo alio mõ reuocetur niſi per cõualeſcentiam. Iac. de Are. Ibi, voluerit quod intelligitur agi, ſi ſimpliciter donatur, vt j. eo. l. qui mortis. Iac. de Are. dt hic in j. re-
1 ſpõ. q non põt reuocari alio modo, niſi illo donatario prius de-
a cedente. ¶ † Quero an per penitentiã[a] reuocetur: Gl. dicit, qd
b ſic, ſed Ia. de Are. dt[b] q hoc eſt verum, ſi donatio ei facta in teſtamento, vel codicillis, vel per eos cõfirmet, q2 tũc ipſoꝝ ſapit naturã, l. ſub cõditione. §. fi. de ⁊tab. ⁊ l. ſi vero. §. pe. de bo. lib. in l. et. ſ. de inof. teſt. Sed qñ eſt facta ex teſtm̃ p traditionẽ ⁊ tũc iſtud pactũ eſt ſeruandũ, q2 tũc talis donatio hz propriã naturã vt l. poſt legatũ. §. pe. ſ. de his qui. vt indi. ⁊ l. et. ⁊ ibi no. d inof. teſt. Si em̃ põt fieri per pactum ne aliquo mõ reuocetur, ita ne aliquo caſu, vt l. proxi. ſed id quod Iac. de Are. dicit, ſi confirmetur teſto non poteſt, q2 confirmatio donatoris poſſet tollere pactum factum cum donatario eo inuito.

ADDITIONES.

a ¶ Poma. ¶ Per penitẽtiã. Et p opi. iſtius gl. q lz ſit dictũ p donatorem noluiſſe poſſe reuocare donationem cã mortis, niſi prius donatarius deceſſerit, q tñ hoc nõ obſtante poterit reuocare, ſi eũ penituit, et non mortuo prius donatario. ⁊ facit qd voluit Bal. in l. cũ quis. ſ. de cõdi. ob cau. vbi dt, q ſi inſtrumenta contineant Titium feciſſe donationẽ cã mortis, eumq; affirmaſſe, ſe predictam donationẽ cã mortis perpetuo ratã, gratã, ⁊ firmã habiturũ, nec aliquo tpe, aut aliquo mõ, de iure, aut de facto illi ⁊uenturum, aut illam reuocaturũ, q tñ illis non obſtantib. poterit per penitentiã reuocari, hincinde ar. neutro ad partes, ⁊ huic opi. inheret, ⁊ cuius ſniam lz probare p glo. hic: ⁊ q2 donatio cã mortis, vbi eſt in eſſe deducta, equiparatur vltime voluntati gl. eſt in l. ij. ſ. de do. prele. ⁊ tex. in l. fi. C. de donati. cau. mor. Sed vltima voluntas, lz teſtator dixerit ſe nolle reuocare, tñ poterit reuocari, l. l. diui. §. lz. ſ. de iure codicillo. l. ſi quis in principio teſtamenti. ſ. de lega. iij. Ergo et donatio, cũ ei equiparet, vt ſ. ⁊ q2 talia verba potius cenſentur opponi inſtro de ſtylo, ⁊ conſuetudine notariorum, q quod per partes velint, q aliquid importent, vt vult Bart. in l. j. in vj. q. in fi. ſ. de iure codi. ⁊ q2 multiplicatio verborum non mutat ſubſtantiaz rei, l. pediculi. §. Labeo. ſ. de auro a arg. lega. ⁊ eam ſequitur do. Ale. in l. q dotis. ſ. ſol. mat. tñ credo q nõ poſſit ſuſtineri, ⁊ primo q2 quoties in donatione cauſa mortis fit mentio q non poſſit reuocari, dr magis donatio inter viuos, q cã mortis, vt vult hic gl. pe. in verbo, nullo caſu, q non põt per ſolã penitentiã reuocari. l. j. ⁊ ij. C. de reuocand. donat. ergo ⁊ talis non poterit reuocari, cũ cenſeat, vt ſ. donatio inter viuos magis q cã mortis, ⁊ q talis donatio, vbi fit mentio, q nõ poſſit reuocari, dicat magis inter viuos, q cã mortis, eſt expſſus tex. in l. vbi ita donat. j. e. ⁊ ẽ de mente Bar. in l. fi. ver. ſed ñ pmitto. C. de pac. ⁊ facit ad hoc, q2 quoties in donatione cã mortis fit mentio hrdũ, dr donatio inter viuos, lz dictum ſit, q donatio ſit cã mortis, cũ aliter ad heredes tranſmitti non põt, l. non oĩs. ſi cer. pet. ⁊ inſti. de do. §. j. ⁊ tz Bal. in l. ij. C. de iure dot. ⁊ ibi Saly. ⁊ Alex. cõſ. xiiij. inci. circa primum dubium, quo querit nunquid dicta donatio ⁊c. ver. poſtremo et ex alio colligitur. vol. j. ⁊ do. ⁊ rã. de Are. cõſ. lxxiiij. inci. diligenter ⁊ mature conſideratis his q in puncto. Si ergo cenſet donatio inter viuos, ⁊ irreuocabilis, qñ fit ſola mẽtio heredũ. vt ſ. probatũ eſt, quãto magis cẽſebit vbi expreſſe mentio facta eſt vt nõ poſſit reuocari. ⁊ q hoc ſit verum, non eũ do per mendicata ſuffragia, non ob. gl. hic reprobata a Iac. de Are. vt vides hic referre Bar. ⁊ tenuit Ang. conſ. clxxix. inci. viſis inſtrumentis. Pau. de Caſt. conſi. lxxxij. incip. in iſta donatione. vol. ij. ⁊ Alex. in d. conſi. xiiij. ſibi ⁊rius. cui magis ſtandum eſt, cum preſumptio ſit q melius ⁊ ſubtilius in d. conſi. conſiderẽtur, vt per Bar. in l. ſi pater. verſi. Ego iam ſic in concurſu. l. lectionum, ⁊c. C. de inſti. ⁊ ſubſt. Et hoc et magis procederet qñ vltra ſupradicta eſſet appoſitum iurm, vt voluit Are. in d. cõſ. lxxiiij. ⁊ qd not. Old. conſi. cxiij. Et vide Alex. conſi. lxxviij. vo. j. ⁊ xiiij. vol. j.

b Poma. ¶ Ia. de Are. Sed adde ſm do. Io. And. q hoc pcedit in donatione improprie, vt puta qñ fieret parte abſente quo caſu hz in vim fideicõmiſſi, ſm opi. Bart. in l. j. ſ. e. Sed eſt facta pñtia in teſtõ, q2 ⁊ct⁹ põt in teſtõ fieri per gl. in l. heredes. §. fi. de teſta. tunc non poteſt reuocari.

LEX XIIII.

1 ☞ Donaui ſi cã mortis, an repetã fundum cum fructibus.

Si mortis cauſa. Querit glo. vtrũ iſte expenſe cõpẽſent cũ fructib. gl. ⁊ bene, dt q ſic. ¶ † Quero donaui cã mortis, repeto, an repetã fundũ cũ fructibus: tex. eſt in l. cumq uis. ſ. de condi. ob cau. ⁊ ibi glo. ⁊ vide eam, ⁊ tene menti.

LEX XV.

Marcelus. Cui permittitur teſtari, permittitur mortis cã donare. h. d. Vel ſic. Priuilegium conceſſum circa actuz teſtandi porrigitur ad actum donandi.

§. Paulus. Donata ⁊ legata equiparant. Fallit vt dt gl. ⁊ in fi. illi⁹ gl. iũge finẽ glo. vlti. legis ſequen-

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

ſequētis ꝗ̄ obuit hic ſcribi,⁊ ibi fuit ſcripta erroꝛe ſcriptoꝛis.

LEX XVII.

Et ſi debitoꝛ. Non vʒ donatio cā moꝛtis vltra vires hereditarias. h.d. Quero,an fraus requirat ex vtraqꝫ parte. Dic vt no.ſ.de pꝛobatio.l.patronus.

LEX XVIII.

Moꝛtis cauſa capimus. Poteſt quis donare cauſa moꝛtis ſue,⁊ alterius.h.d.

§. Si donaturꝰ. Ex donatione cā moꝛtis intā tum quis capit,in quantuʒ qs debito liberatur,vel ex actione percipitur.h.d.

§. Titia chirographa. Mādatū qd̄ poſt moꝛtē ɔferi,nō finitur moꝛte.h.d. ¶ Opp.de l.ſolutio.l.fi.ꝗ̄.rn̄. Hūt quidā,hic donauit,ibi mādauit. Dic ꝙ hic mādatū qd̄ fuit hic collatū poſt moꝛtem,non reuocatur,vt l.ſi vero non remunerandi,§.fi.ſ.mā da. Sol.dic plene in l.ij.§.ſed ſi quis donaturus.ſ.tit.j.

§. Qui hominem noxe. Rex tm̄ vʒ quantū vēdit ꝓ homini ſcienti eius conditionem,⁊ recipienti in ſe periculū rei. h.d. quod bene no. Non ſufficit momento tm̄ potuiſſe vendi. qd̄ dic
a plene,[a] l.pꝛetia rerum §.fi.ad l.Falcidiam.

ADDITIO.

a Alex. ¶ L.pꝛetia. Uide Bal.in l.illud.C.de col.qui ponderat gl.huius l. Ad quod dt̄ hic Bar.pꝛo valde notabili,vide Bar. in l.j.§.ſi heres.ſ.ad Trebellia.⁊ in l.ſi ſeruus.ij.de cōdi. fur. ⁊ in d.l.pꝛetia rerum.hic alle.

LEX XIX.

Si filiofamilias. Filiofa.facta donatione ɔ patrem naturalem datur actio de peculio,ɔ arrogantem vtilis vendicatio,⁊ cum res non pōt reſtitui pꝛetium cōdicitur.h.d. Tene menti iſtam legē q2 dat ſingularē doc. ¶ Opp. ad pꝛimum dictum,imo vr̄ ꝙ pr̄ poſſit conueniri vtili in reʒ,vt j.eo.l.ſi moꝛtis. Sol.vtraqꝫ pōt conueniri. facit l.ex facto.⁊ l. depoſui.ſ.de pecu. Uenio ad vltimum dictum quod eſt quod
a non rem,ſed pꝛetium [a] condicet. Sed nonne iſtud eſt ɔ id,quod dicit tex.quod qn̄ in oblꝰone eſt rem dari,ipſa res petitur,⁊ non pꝛetium,l.ſi ſeruum.in fi.de verb.obli. Glo.vlti.hic vr̄ dicere, quod condicet pꝛetium,cum condicet rem,⁊ ipſa res non pōt dari,⁊ ſic quod habeat neceſſe dari pꝛetium,vnde ipſum vr̄ condicere,ſʒ ipſa res petitur.⁊ vide d.gl.vlt.que incipit,imo vr̄. Sʒ illud eſt ɔ tex.hic,vbi dr̄ ꝙ pꝛetium condicetur,non res. Dyn. dicit,ꝙ erat in oblꝰone rem reſtitui,non rem dari.ſic in l.in ſumma.§.ſi ſeruum.ſ.de condi.indeb.⁊ in l.in re furtiua.in pꝛinc. ſ.de condi. furti. Sed iſtud non plʒ mihi,q2 eſt in oblꝰone rem reddi,⁊ ſic dn̄m eſt penes rem detentam,⁊ ſic in d.§.ſi ſeruum. ſed in d.l.in re furtiua.bene eſt oblꝰone rem reſtitui. Sol.ergo, vt apparebit ex his que j. ¶ Opp.j.eo.l.ſi is cui. Sol.vt in gl.
b Opp.j.eo.l.[b] illud.§.Iulianus. Sol.intellige hanc ꝑm illam: q2 hic non rem.ſ.tm̄ petere poteſt,ſed ēt pꝛetium. Sʒ dices tu, quō pōt peti pꝛetium,cum non ſuccedat oblꝰo ad pꝛetium,l.ſi ſeruum.in fi.j.de verb.obli. Et cogitaui dicere, quod qn̄ eſt in oblꝰone rem dari ex ɔctu innominato,tunc non ſuccedit oblꝰo ad intereſſe:ſecus in ɔctu nominato,l.cum pꝛecibus.C.de rerum permu.⁊ l.j.de ſenten.que pꝛo eo quod inter.⁊ per Dy.in l.ſtipulationes non diuidunt.⁊ l.naturalis.§.j.ſ.de pꝛeſcrip.ver. ⁊ hic eſt ɔctus innominatus,ſcʒ ob cām l.pen.de condi.ob cām. Sed illud illud non plʒ,q2 lex naturalis loquitur qn̄ petitur id quod ſuum non fuit,⁊ iſto caſu vr̄ ꝙ iſta res dʒ peti re perēpta, l.j.C.quod me.cua.⁊ l.pe.ſ.de condi.ob cau. Poſtea cogitaui dicere,ꝙ qn̄ dr̄,ꝙ in oblꝰone eſt rē dari,⁊ ipſa petitur,lʒ re perēpta,loquitur qn̄ ex partium conuentione venit:Secus qn̄ tacite ex lege venit,vt hic q2 condictio ob cām non venit ex conuentione partium,l.ſi is qui.§.fi.ſ.commo. Sed iſtud non plʒ,q2 hoc quod reddatur qn̄qꝫ,expꝛeſſe agitur hic,l.ſi alienā.§.Marcellus.ſ.eo.⁊ l.ſenatus.§.moꝛtis.⁊ j.eo.⁊ l.nō omnis.ſ.ſi cert. pet. Dic ergo,ꝙ iſta oblꝰo,d qua hic loquitur,eſt miſta,q2 ſapit naturam dandi,⁊ reſtituendi:dandi,q2 directum dn̄ium non eſt meum.reſtituendi,q2 dn̄ium vtile eſt meum,l.qui moꝛtis.j.e.⁊ l.ſeq.ergo eſt in electione mea quid velim petere,rem,vel pꝛetium.l.illud.§.Iulianus.j.e. Idem dico in l.j.C.qd̄ met.cau. q2 lʒ ſit perſonalis,continet reſtōnem,q2 habeo vtilem in rem, l.metum.§.volenti aūt.ſ.quod met.cau. ⁊ idem in actione ex teſtamento,vt ſi legatur mihi res habeo rei vendicationē,⁊ actionem ex teſtō.⁊ ideo ſi res perit tunc in libello poſſum petere eſtimationem,⁊ ēt rem.l.ſed ſi res.ſ.de leg.j.⁊ l.cum res.§.itaqꝫ.⁊ §.fi.eo.tit. ⁊ l.moꝛtuo.§.j.ſ.de leg.ij.ꝗ̄ ꝓbant qd̄ pꝛetium ſit in oblꝰone,⁊ petitione. Qd̄ tʒ gl.in l.fundo.ad leg. Falc.⁊ tex.de lega.l.iij.l.ſi res. Quod vero res poſſit peti,⁊ ſic ſit electio legatarij.pꝛobat Inſtit.de leg.§.nō ſolum.⁊ §.ſi res.⁊ qd̄ ibi not. ⁊ ꝙ ipſa res pōt peti,de hoc dixi in l.ſtipꝰones non diuiduntur,⁊c.

ADDITIONES.

a Alex. ¶ Sed pꝛetium. Adde notata per Bar. in l.plane.§.qd̄ ſi rem.de lega.j.
b ¶ Opp.j.eod. Bonus eſt tex.in d.§.quod ſi rem.⁊ dixi ibi poſt Imo.

LEX XX.

Ei qui non amplius. Dādi cā cōditiōis implende minuitur,minuto legato.h.d. ¶ Quero,quare iſte capere nō poterat? Rn̄.q2 baſtardus.⁊ iſta eſt pꝛima lect.vera Legitur ſecūdo mō in gl.⁊ no.bene,q2 ſʒ Dy. eſt ɔ caſum l.Plautius.ver.diuerſum.ſ.de cōdi.⁊ demō.⁊ plene ibi dixi.⁊ in l.facta.§.ſi Titius.ſ.ad Treb. ¶ Quero,qui l facit iſta lec.ad ti. Dic ad ſecundam partem rubꝛice de moꝛtis cā capione,de qua hic loquitur.

LEX XXII.

1 ☞ Aditio an in donatione cauſa moꝛtis requiratur.

Si moꝛtis cauſa. Oppo. de l.j.ſ.de regu.Cato. ⁊ l.cetera.§.j.ſ.de leg.j. Sol.iſta lex dʒ intelligi, qn̄ relictuʒ deficit ex perſona donatarij,ɔꝛium loquitur qn̄ in ꝑſonam legantis,vel rei legate, vel miſta conſideratione deficit, q2 tunc dʒ inſpici tp̄s donationis. Et iſta ſunt verba gl. ⁊ bene eſſent examinanda iſta verba,⁊ dicere regula Catoniana,nō eſt tp̄s. ¶ Opp.Inſti.de here.qualita.⁊ diff.§.in extꝛaneis. Solu. Aliud in hereditate,⁊ aliud in legato,⁊ fideicommiſſo,in moꝛtis cā donatione,vt hic. Quidam, tp̄e donationis non pōt donare,tp̄e moꝛtis ſic:quero,qd̄ tp̄s inſpicitur: glo.in fi.dt,ꝙ tp̄s moꝛtis.ſed hoc dictum gl.eſt ɔ gl.eandem ibi,vel perſonam legantis. ⁊ ideo debes intelligere, ſi apparet eū perſiſtere in eadem voluntate,quod apparet per aliquod iudicium,l.j.§.ſed ſi filius.de leg.iij.ſm̄ Dy. Quero,cum donatio cā moꝛtis requirat pn̄tiā perſone, quō illi,qui eſt apud hoſtes pōt donari, vt dr̄ in pꝛima gl. Rn̄d.per ſeruum ſtipulantem ſibi, l.ſi ſeruus cōis
1 Meuij.§.ſeruus capto.de ſtip.ſer. ¶ Quero,[1] an donatio cā moꝛtis ad confirmationem requirat aditionem,ſicut cetera relicta ex teſtō,vel ab inteſtato.l.ij.j.de fideicom.lib.⁊ ibi dicam.
a Ur̄ ꝙ ſic,[a] C.de cad.tol.l.j.§.hec aūt omnia.circa fi.l.vbi dr̄,ꝙ omnia illa dicta locum hn̄t in donatione cā moꝛtis,ſed in illa lege eſt dictum de aditione hereditatis,ergo ⁊c. Quod vr̄ tenere gl.j.eo.l.fi. In ɔꝛium facit qui ſine ma.ad li.perue.l.j.⁊c.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Ur̄ ꝙ ſic. Sed Bal.⁊ Ang.in l.ij.de leg.j.tn̄t,ꝙ requirat aditionē.⁊ Imo.ibi ad hoc alle.gl.fi.in l.poſt legatū.§.pe. ff.de his q.vt indig. Pꝛo quo facit ad quod no.Bar.⁊ doc.in l.qui Rome.§.Flauius.in fi.de ver.obl. Adde gl.not.in l.ēt.de inoffi.teſta.⁊ not.Bal.in l.ſi non moꝛtis.C.ad legē falci. Adde no.ꝑ do.Io.in l.ſequens qō.de leg.ij.⁊ ibi gl.⁊ vide C.de do.inter vir.⁊ vxoꝛ.l.j.quib.mo.feu.amit.⁊ no.ꝙ ꝑ donationem cauſa moꝛtis,nō pōt dari hereditas.tex eſt no.⁊ ibi Bar. ⁊ Bal.in l.lʒ.C.de pac.⁊ iſtis adde gl.in l.filie.C.famil.ercis.per ꝗ̄ dicit ibi Bal.ꝙ donationes,ꝗ̄ moꝛte confirmantur,non requirūt aditionē,vt in donatione inter patrē ⁊ filium. Ang.in qō.inci. Aſtēſis miles,ad hoc,ꝙ donatio cā moꝛtis non requirat aditionem, alle.gl.in d.l.filie.⁊ in l.filium quem eo.tit. Et ſic confirmatur ēt ſi donatoꝛ ſine hr̄de decedat,quo caſu lʒ donatoꝛ reuocauerit, reuocatio nulla eſt,q2 ex quo nullus eſt heres, nemo de reuocatione defuncti pōt obijcere.quod eſt mirum. Et vr̄ caſus.in l.j. ff.qui ſi.ma.ad lib.perm. Ita not.dicit Ange. in dic.qō.ſed qd̄ requiratur aditio,tenet Bald.in l.ij.C.quib.res iudi.non noc. Uide Bald.in l.j.C.eod.titu. In donatione autem inter vir.⁊ vxo.dic,ꝙ non requiritur aditio.l.j.⁊ ibi per Bar.⁊ Bal.C.de dona.inter vir.⁊ vxo. Et ꝙ in confirmatione donationis, nō requiratur aditio,tʒ Bal.in l.cum virum.C.de fideicom.⁊ dum dt̄ ſ.ꝙ hic donatio non pōt reuocari ex penitētia, ſi quis ſine herede decedat,adde Ang.in l.ij.C.de leg.j.⁊ in d.l.q Rome.§.Flauius.de ver.ob. Pꝛedictis adde Ang. ⁊ Imo.in l.circa.§.ſicuti.ſ.ad l.falci.⁊ vide Saly.in l.fi.C.de pac.vbi vult, ꝙ ſi donata ſunt cā moꝛtis omnia bona,⁊ nullus vult adire hr̄ditateʒ,quod tunc donatio valeat. Adde ꝙ Bal.conſi.cccvj.libꝛo.j. dicit ſecundum quoſdam,quod in donatione,cauſa moꝛtis requiritur

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

aditio, ſed tu dic, vt ff. de inoffi. teſta. l. etiam.

LEX XXIII.

1 ☞ Datum vel donatum filio, qualiter cognoſcatur ꝙ ſit datū patris contemplatione.
2 Uſuſfructus ſi relinquitur filio cuius contēplatione vr̃ relict⁹.

SI filiofamili. mortis cā.

Iſta eſt no. lex. In donatione facta filiofa. inſpicit cuius cōtemplatione ſit facta donatio. h. d. Ibi, quid iuris ſit. i. an donatio reuocata ſit. ❡ Op. C. de vſufr. l. fi. Glo. dt ibi in vſufru. hic in proprietate. imo ibi in caſu dubiō, hic in caſu certo. Et ſic ex gl. nihil habes certū. Quero ergo, vbi relinquitur
a aliquid filio, quid dicem⁹ † in dubio, cuius cōtēplatione erit relictū? Si apparet expreſſe, vel ex cōiecturis, certo ſtamus, l. ſed ſi plures. §. in arrogato. de vulg. ⁊ pupi. ⁊ qđ not. in l. cum op3. in prin. C. de bonis q̄ lib. In dubio dt Dy. Aut eſt expreſſa perſona patris, ⁊ filij, ⁊ preſumitur contemplatione patris, l. filio. ſ. de condi. ⁊ demōſt. ⁊ l. cum aliquis. C. de iu. delibe. Aut eſt expreſſa perſona filij tm̃, ⁊ tunc contemplatione filij l. vlti. C. de vſufru. Et iſta verba non placent mihi per l. vlt. in fi. C. de vſufru. vbi tacta fuit mentio patris, ⁊ tm̃ contemplatione filij relictū vr̃. Preterea, vr̃ ad demonſtrationem adiectus pr̃, l. his verbis. in fi. ſ. de heredi. inſtit. vbi nihil obſtet, ſi erratur in partis demonſtratione. ⁊ idem Dy. in quodam ſuo conſilio dixit 𝔷rium quod in dubio contemplatione filij, vt l. vltima. C. de vſufru. Quid dice-
a mus: a Do iſtam doctrinam, aliqñ in inſtitutione, legato, vel donatione, fit mentio patris ⁊ patrie ptātis, ⁊ confertur in tempus exiſtentie patrie poteſtatis, ⁊ tunc in dubio contemplatione patris, l. filio. ſ. de condi. ⁊ demon. qñq3 fit mentio patris, ⁊ patrie poteſtatis, ⁊ diſpoſitio confertur in tempus exiſtentie ſui iuris, tunc contemplatione filij. l. mulier. in prin. ſ. ad Trebellia. ⁊ l. iij. C. de inſti. ⁊ ſubſti. Qñq3 fit mētio filij, ⁊ patris tm̃, ⁊ tūc qñq3 illud quod relinquitur filio, non poteſt queri filio, ſed patri tm̃, ⁊ tunc contemplatione patris vr̃ relictum. Probatur ex rōne l. cum aliquis. C. de iure delib. Et facit in arg. l. j. §. cōis ſeruus. cum l. item ſi ſeruus. §. fi. cum l. ſeq. j. de ſtipu. ſer. Si vero pōt queri ipſi filio, tunc in dubio contemplatione filij, ⁊ perſona pr̃is demōſtrationis cā vr̃ adiecta, l. fi. in fi. C. d vſufr. ⁊ l. his verbis. in fi. ſ. de here. inſti. facit l. ⁊ magis. de ſol. ⁊ iſta ſunt vera in pro-
a prietate. ❡ Quero, † quid in vſufructu ſi filio relinhuit. cui⁹ cōtēplatione vr̃ relictum: ⁊ illud quod filio pōt queri filio querit, ſed in vſufructu, an filio poſſit queri, eſt in pēdenti: q2 moriente filio in vita patris nihil queritur filio, q2 fructus omnis querit patri, ⁊ ſic filius nullum commodum haberet: ſed ſi ſuperuiueret patri filius, tunc poſſet queri ſibi. ⁊ ſic ſi filius decedit viuente patre contemplatione patris vr̃ relictum, ſi pater prius decedit, ⁊ tunc contēplatione filij vr̃ relictum, q2 ſibi poteſt queri, ⁊ ſic ex futuro euentu dependet quid debemus dicere, ⁊ hic breuiter eſt caſus d. l. vlti. de vſufru.

ADDITIO.

a Poma. ❡ Quid dicemus? Uide Bald. in l. fi. C. de vſufru. vide ibi Bar. ⁊ in l. filio. ff. de condi. ⁊ demon. in l. cum aliquis. C. de iure deli.

LEX XXIIII.

QVod debitori.

Qui eſt liberatus acceptilatione nō pt vti preſcriptione, qua vteretur ſi liberatus nō eſſet. h. d. Tene mēti. arg. 𝔷. j. de capti. l. in bello. §. ſi qs ſeruū.

LEX XXV.

1 ☞ Teſtari qui non poteſt an poſſit cauſa mortis donare.

a TAm is qui.

Hec eſt notabilis, ⁊ ſubtilis lex multum, ⁊ ponit duos caſus. † Quero quid de eo qui non facit teſtm̃. q2 nō pōt teſtari an poſſit donare cā mortis: Et gl. dt, ſi pp defectum facti non poteſt teſtari, vt q2 non h3 tot teſtes, ⁊ tunc pōt, l. conficiuntur. §. codicillis. ff. de iure codicil. aut ex defectu perſone, ⁊ tunc nō poteſt, l. diui. §. pe. ſ. de iure codic. Fallit in filiofa. vt j. proxi. ⁊ l3 l. diui. §. pe. non loquatur in dona. cā mortis, tm̃ puto verum dicere, arg. l. ſi aliquis. ſ. eo. ⁊ facit j. eo. l. ſenatus. in prin.

ADDITIO.

a Alex. ❡ Tam is. Qui non pōt teſtari, an poſſit donare cā mortis, quid autem affirmatiue, vide quod dixi in l. cum hi. in prin. de tranſactioni. ⁊ plenius per Imol. hic. bonus text. ⁊ in l. j. in prin. ff. de tu. ⁊ ra. diſtra.
❡ Adde an qui non pōt teſtari, poſſit donare cā mortis, ⁊ qualiter intelligatur, Bald. conſi. clxxi. li. j. vbi t3, quod vſurarius manifeſtus, l3 non poſſit teſtari, quod poſſit donare cā mortis: ⁊ ita dicit conſuluiſſe collegium doctorum Mediolani.

1 ☞ Filiuſfamilias quare teſtari non poteſt, donare vero cauſa mortis ſic.
Donatio cauſa mortis plus ſapit de contractus natura, quam vltime voluntatis.
Filiuſfamilias non eſt perſona integra.
2 Donatio cauſa mortis facta a filiofa. non eſt codicillus.
3 Donatio cauſa mortis facta abſenti poteſt peti, vt fideicommiſſum, facta ſcilicet ab homine libero.
4 Filiuſfamilias an hodie poſſit codicillari.
5 Filiuſfamilias quādo donat, debet eſſe eius etatis, cuius teſtari poſſet.
6 Permiſſio ſpecialis patris requiritur, vt ſcilicet filiuſfamilias dare poſſit.
7 Filiuſfamilias an poſſit donare patri ſuo.
8 Conſenſus patris conſentientis filio donanti cauſa mortis, pōt interuenire antequam donet.
Authoritas qñ requiratur, debet in ipſo actu interuenire.
9 Donatio facta a filio ſine patris conſenſu, an valeat, ſi pater poſtea conſenſit.

§. Filiuſfami. qui non.

Filiuſfamilias cā mortis pōt donare patre volente. h. d. ⁊ iſte eſt bonus §. quotidianus, ⁊ menti te-
1 nendus. Et videamus † primo rōnem diuerſitatis, a quare fili⁹
a non poteſt teſtari, poteſt tm̃ cā mortis, donare. Et gl. dicit quod
b vltima voluntas non poteſt ex alieno arbitrio pendere, b l. illa inſtitutio. ſ. de heredib. inſtituend. ⁊ l. captatorias. Sed hec ratio non vr̃ ſufficiens, q2 donatio cauſa mortis eſt vltima voluntas, l. fi. C. hoc eod. tit. Quid dicemus: Dñs Cyn. hic dicit, ⁊ bene, quod donatio cauſa mortis ſapit naturam 𝔷ctus, ⁊ naturam vltime voluntatis, ſed ſapit plus de natura 𝔷ctus, vt not. gl. in l. ij circa principium. ſ. de dot. prele. ⁊ ibi not. Et rō eſt, q2 donari debet preſenti, ⁊ oportet ꝙ fiat traditione, vel ſtipl'one, vt l. inter mortis. j. eo. ⁊ ideo poteſt pendere ex alieno arbitrio, vt l. ſi qui arbitratu. j. de verb. obli. ⁊ l. fi. C. de contrahen. emp. Et gl. in l. ſenium. C. qui teſt. facere poſſ. aſſignat iſtam rationem, quā hic, ⁊ etiam aliam que eſt, quod teſtm̃ publici iuris, l. iij. ſ. de teſtamen. ⁊ ſic filiuſfamilias non poteſt teſtari. Sed illa ratio glo. vr̃ 𝔷 iſtam glo. q2 ſi eſt publici iuris teſtm̃, tunc patria poteſtas
c non curatur, l. nam quod ſ. ad Trebellian. Iaco. Bur. c ſuſtine-
d bat ꝙ filiuſfami. non eſt integra perſona, d l. fi. §. neceſſitate3. C. de bonis que liberi. ⁊ patria poteſtas in his que iuris publici ſunt. non eſt ſufficiens ad integrandam perſonam filij. Sic dicit ipſe Domi. Cy. conabatur ſuſtinere iſtam glo. q2 in his que publici iuris ſunt, ⁊ duplicem perſonam repreſentant, nō curatur patria poteſtas, nam quod. ſ. ad Treb. Sed in his que publici iuris ſunt, vbi vna perſona repreſentatur, tunc patria poteſtas
2 curatur. ❡ Quero, † an iſta donatio cauſa mortis ſit codicill⁹: Et videtur ꝙ ſic, l. fi. C. e. In 𝔷rium vr̃ l. diui. §. pe. ſ. de iure codi. q2 ſi non poteſt teſtari nec codicillari. Et glo. dicit, ꝙ non eſt codicillus, ſed quedam vltima voluntas: ⁊ ideo debes aduerte-
e re, e qualiter fiat donatio: ⁊ tunc qñ filius donat cauſa mortis, debet donare preſens preſenti, ⁊ recipienti: vel illi perſone, vel alteri pro ea, vt puta notario, ⁊ tunc eſt donatio cā mortis, alias vero non eſſet abſentis donatio cauſa mortis, ⁊ hoc in filio do-
f nante abſenti. ❡ Sed in homine f ſui iuris, alio iure valeret,
3 † q2 tunc peteretur vt fidei commiſſum: q2 quecunq3 verba ſufficiunt, l. fideicommiſſa. in prin. de leg. iij. ⁊ in eis non refert cum
4 quo quis loquat, l. cum pater. §. donationis. de leg. ij. ❡ † Quero, an hodie filius poſſit codicillari Et gl. arguit pro ⁊ 𝔷, ⁊ determinat ꝙ non poteſt: q2 l3 quo ad ſolennitatem ſit mutatum, tm̃ non eſt mutatum quoad perſonam. ⁊ bene dicit gl. Ia. d are. dicit 𝔷, vt refert Cy. in l. ſenium. C. qui teſta. face. poſſ. ⁊ l. fi. C. d
g codi. Sed glo. noſtram omnes g doct. tenent per l. ij. ſ. de leg. ij. Quero qua actione petitur: Dic vt ſ. eod. l. j. vbi plene dixi.
5 ❡ † Quero, cuius etatis d3 eſſe: Et dic illius, cuius eſſe cū op3
6 ſi velit teſtari, l. j. §. j. de tute. ⁊ rati. diſtra. ❡ † Quero, an requi-
h ratur expreſſa ⁊ ſpecialiſſi h permiſſio patris: Et dic quod ſic, l.
7 filiuſfami. §. pari autem ratione. ſ. tit. j. ⁊ dic vt ibi. ❡ † Quero, vtrum poſſit filius donare patri ſuo, in ſua poteſtate conſtitut⁹:
8 Dic vt in gl. in l. j. ſ. de auto. tuto. ❡ Quero, † iſta licentia quā
i pater concedit filio quando debeat interuenire, i an ante donationem, vel poſt: Et do. Cy. format iſtam queſtionem in l. ſeniū. C. qui teſt. face. poſſ. ⁊ non ſoluit, ſed dicit in dubio relinquo. Et dic, antequam donet, poteſt interuenire patris conſenſus, l. filiuſfami. §. pari autem ratione. ⁊ ibi eſt caſus, ſi bene aduertit, ſ. titu. j. Non obſtat l. obligari. §. tutor. ſ. de autoritate tuto. q2 aliud eſt in conſenſu, qui poteſt interuenire ante, ⁊ aliud in autoritate, que debet interuenire in ipſa obligatione. No. glo. in c. dudum. de rebus eccle. non alienandis. libro. vj. dixi in l. ſi au[?]tem. ſ. de aqua pluuia arcenda. ❡ † Quero, quid ſi filiuſfa. do-
9 nat

k nat ſine patris cõſenſu, pater poſtea l3 c[õ]nſenſit, quid iuris? Et gl. tangit in l. qui mortis. ſ. eo. ⁊ non ſufficit niſi appareat [i]lum in patris voluntate perſiſtere, vt ibi dixi.

ADDITIONES.

a Alex. ¶ Rõnem diuerſitatis. [C]ur filiusfamilias non po[ſſ]it teſtari conſentiente patre. adde Bar. ⁊ Bal. in d. l. ſeniu[m].

b ¶ Arbitrio. Hanc rationem approbat Cy. in l. ij. de leg. j. ⁊ ibi [B]al. ⁊ Ang.

c And. Barb. ¶ Jac. Butr. Vide dñm Abbatem in cõſi. cxxxv. vbi pulch[r]e loquitur.

d ¶ Integra perſona. Hanc [r]õnem ponit Pet. ⁊ Cy. in l. nemo. C. qui teſta. face. poſſunt. tñ [c]ꝯtrium faciunt notata per glo[ſſ]. ⁊ omnes in d. §. neceſſitate. vbi in his in quib. patri non qu[e]ritur vſusfructus, [fi]lius eſt integra perſona, ⁊ tñ non teſtatur, d. l. nemo. Ad hoc reſponde, vt per Jmol. in l. ij. §. Titio. ſ. titul. j.

e ¶ Debe[t] aduertere. Adde Bar. ſ. eod. in l. j.

f ¶ Do nine. Vide Cy in l. inter mortis. ſ. eo. ⁊ gl. in l. j. ſupra al leg. C. eod.

g ¶ [O]mnes. Idem Bar. in l. ij. de legatis j. ⁊ Cy. in l. ij. C. eo. tit.

h ¶ Specialis. Vide Bald. in l. j. C. de ſacroſanctis eccleſijs. an ſufficiat gñalis licentia teſtandi, ⁊ ibi etiam an per talem gñalẽ licentiam teſtãdi, filius poſſit donare cã mortis, vbi etiam hr̃, ꝙ ſi filius donat cã mortis, vel teſtatus eſt ſine conſenſu patris, patre pr[e]moriente actus validetur: non requiritur tñ quod dicat, ꝙ de[t] licentiam pater filio, ꝙ poſſit donare cã mortis, vt ꝑ Cyn. in l. j. de anto[nia]. t[i]t. Sed quid ſi filius conſentiente patre donat cã mortis abſenti, vel facit t[e]ſtm̃: ⁊ dt ꝙ vult ipſum valere etiã iure donationis cã mortis an valeat, ⁊ Cy. in l. j. ad fi. C. e. vr̃ tenere ꝙ non, qđ ſequitur do. Jo. in l. vt heredib. de leg. ij. ⁊ Bal. in d. l. ſenium. ⁊ do. Jo. per illum text. in l. qui in poteſtate. ſ. de teſtam. Sed cuius morte confirmatur hec donatio, ⁊ a[n] requiratur mors patris vide in l. nec fratris. C. eo. ⁊ Bar. ſ. eo. l. qui pre[t]io. An autem ſolus pater poſſit reuocare vide no. ꝑ Bar. in [a]u. in repe. C. de ſacroſan. eccl. in ver. iuxta hoc queritur. ⁊ in d. l. ſenium. Et an ſine conſenſu patris poſſit filius donare aduentitia, in quibus patri non queritur vſusfructus, ponit Ro. in auth. ſimiliter. C. ad le. ꝯ alc. Adde poſita in l. ij. ſ. d[e] donatio.

i ¶ Quando debeat. Vide Bal. in l. ſi vxor. C. de condi. inſert.

k ¶ Pater poſtea. An donatio cã mortis confirmetur nouo conſenſu. ⁊ vide Cy. in d. l. ſenium. an fi. ⁊ aliquid per Fulgo. ibi.

LEX XXVI.

SI hi qui inuicem. Ad cõfirmationẽ huius donatiõis ſufficit donatorẽ nõ ſuperuiuere donatario. h. d. Op[po]. de l. qui duos. §. ſi maritus. ⁊ l. quod d[e] pariter. ſ. de reb. dub. Glo. dt ſpeciale hic. alias ſecus, vt in ꝯrio. Sed tu dic, qñq[ue] lex, vel pactuꝫ ꝯhentium requirit, ꝙ alter ſuperuiuat. ⁊ tunc non perficitur ille actus, ſi non ſuperuiuit vere, vel preſumptiue. Qñqꝫ requiritur vt non ſuperuiuat, ⁊ illud impletur pariter moriendo, ⁊ ita loquitur hic. Plene apparet in l. qui duos. §. ſi maritus. cum l. ſeq. Jac. de Are. ponit vnam diſtinctionem de hoc, non eſt noſtra materia.

LEX XXVII.

1 ☞ Pactum an valeat ꝯ ſubſtantiam ꝯctus, vel naturalia contractu[s], vel accidentalia, vel contra naturam rei conuentionem deducte.

a VBi ita[a] donatur. Conuentio ꝯ ſubſtãtiã ꝯctus, facit conuentionem in alium ꝯctum tranſire, ſi verboꝝ ſignificatio patit. h. d. ⁊ facit ſ. eo. l. ſi alienam. in fi. ⁊ in l. ſe-

b [n]atu[s]. [§]. mortis. j. cod. ¶ Opp. de l.[b] cum precario. j. de precar. Rñd. illud pactũ apponit ꝯ ſubſtantiã ꝯctus, nec põt tranſire in alium ꝯctum, q2 verborum ſignificatio hoc non patitur, vt tranſeat in formam alterius ꝯctus, hic ſic, q2 verborum ſignificatio patitur. Declaro, quid vult dicere cõcedo precario, vt nõ liceat reuocare, iſtud eſt ꝯ ſubſtantiam precarij, q2 qñcũqꝫ volo poſſum reuocare, nec põt tranſire in donationẽ, q2 nomen donationis, eſt penitus ſeparatum a nomine precarij, vñ eſt diuerſitas in noie appellatiuo. Sed iſta verba, dono cã mortis, qđ intelligantur de donatione ſimplici, verboꝝ ſignificatio non repugnat. Naꝫ põt intelligi, ꝙ cã mortis, hoc eſt, ꝑ cãm mortis moueor ad donandum inter viuos, adeo ꝙ non poſſet reuocari. Et ſic illa verba cã mortis, ſunt magis ſignificatiua cauſe ꝯctus, ꝙ ꝙ ſignificent nomen ꝯctus. Hoc vult dicere iſte tex. ſi bene inſpiciatur. facit de leg. iij. l. librorum. §. qđ tñ Caſſius. ⁊ qđ ibi no.

c Si vero nullũ nomẽ[c] ꝯctus exprimeret, ſed ſimpl'r narraretur hoc mõ, concedo tibi fundum, hoc pacto ꝙ non liceat reuocare, tunc, q2 non eſt expreſſum nomen precarij, vel alterius, intelligit de eo qđ ex verbo colligi põt. facit qđ dixi in prin. j. d[e] acqui. poſ. l. ſi quis ante. ¶ Opp. de l. pacta. C. de ꝯhen. empti. ⁊ l. paciſci. de pac. Rn. hic loquitur de pactis ꝯ ſubſtantiam ꝯctus. ꝯ-

d ria loquuntur qñ ſunt ꝯ naturalia,[d] vel accidentalia ꝯctus, l. pacta. ſ. de ꝯhen. empt. ⁊ l. paciſci. ſ. de pac. ¶ Opp. qđ qñ apponit ꝯ ſubſtantiã ꝯctus, nullo mõ vꝫ, l. per ſeruum. §. j. ſ. de vſu ⁊ habita. Sed dic quod ibi non eſt ꝯ ſubſtantiam ꝯctus, vel diſpoſitionem, ſed ꝯ nomen rei in diſpoſitione deducte, ⁊ tunc dꝫ diſtingui, vt ibi dt tex. Aut hoc fuit ab initio, ⁊ non vꝫ, aut ex poſtfacto, ⁊ remittur illa adẽptio, vt ibi pꝫ. Opp. de l. j. §. ſ. ſi vſusfr. peta. Solutio, ibi apponitur ab initio. ¶ Et ex his omnib. colli

e ge[e] diſtinctionẽ, aut pactũ[l] apponitur ꝯ ſubſtantiam ꝯct[us], aut

1 ꝯ naturalia, vel accidentalia ꝯctus, aut ꝯ naturam rei in conuentionem deducte, aut ꝯ accidentalia rei deducte in conuentionẽ, vt ex predictis pꝫ. ⁊ per hoc determinatur qđ, que eſt in glo. in l. ij. C. de iure emphyteu. vbi queritur, an valeat pactum, vt non liceat repellere emphyt. ⁊ ibi per Cy.

ADDITIONES.

a Alex. ¶ Vbi ita. Iſte tex. eſt ſingularis ad vnum qđ not. Jmo. in l. ſi ſocer. §. Lucius. §. ſol. matr.

b ¶ Opp. de l. Sed quid ſi inter ſe ꝯuenerũt, ꝙ liceat reuocari. vide notabiliter [B]al. in l. ſi ſtipulatio. C. de iure dotiũ. ⁊ tex. iuncta gl. in l. ſi alienam. in verbo, qui acceperit. in §. Marcellus. ſ. eo. Et adde ꝙ ſi eſt facta donatio cã mortis ⁊ in inſtrõ dicat, promiſit [i]a ſ[u]pra ſcripta firma habere, ⁊ in nullo ꝯ facere, vel venire. [q]uod nihilominus remanet donatio cã mortis, ⁊ intelligunt dicta verba, niſi per peni[te]ntiam. ita intelligat gl. in d. l. ſi alienam. §. Mar. in prin. ⁊ ibi hoc tꝫ Ray. de Forli. l3 Jaco. de Are. vt ibi dt Bar. impugnauerit illã gl. Et hoc cõſulẽdo tenet Ang. in cõſi. inci. do. Antonia. de [F]lo. ⁊ d. Saluſt. cõſuluit Florẽtie, ⁊ ẽt Jmo. ⁊ ita obti[n]uit de fact[o]. Pro quo facit, nã cũ donatio cã mo[rt]is equiparet vltime volun[t]a[t]i, ⁊ legatis, iuxta ca'q hr̃ in l. Marcellus. §. Paulus. ſ. eo. ⁊ l. ij. de dot. preleg. cũ ſi. l3 dicta verba apponantur in vltima voluntate, ſemper tñ intelliguntur niſi penituerit. l. ſi quis. in p[r]in. de leg. iij. cum ſi. Dubito tñ. tu vide Bal. in l. cum quis. ſ. de condi. ob cau. ꝑ Pau. de Caſt. in conſ. xcix. ⁊ in ali[q]uib. alijs conſilijs precedentib. ⁊ ſequentib. ⁊ An. in conſi. clxxj. Et adde, qñ valeat pactuꝫ ꝯ nãm, vel ſubſtantiam ꝯctus, ea que no. [B]ar. in l. ij. C. de iure emphy. Et an, ⁊ qñ valeat pactum ꝯ diffinitionem ꝯctus, vide Bal. ꝑ illum tex. in c. j. §. nulla verſ. vltimo põt hic colligi. in titu. ꝑ quos fiat inueſti. ⁊ Bal. in d. l. ij. verſ. opp. ꝙ non vꝫ. ⁊ iſta faciunt ad no. q. de qua per Bar. in d. c. cum precario. Et faciũt, an valeat pactum factum per mulierem dantem dotem, ꝙ bona viri non ſunt obligata. De quo per Bal. in l. etiam. C. ad Vellcianum. ⁊ iſta faciunt ad qõnem, ſi aliquis dat gregem pecudum eſtimatum, ⁊ apponitur pactum, quod omnis vtilitas ⁊ periculum ſit cõe, an ſi pecudes caſu moriantur, quilibet patiatur damnũ, an ille, qui recipit, tanquam pactum fuiſſet ꝯ naturam emptionis: ⁊ Pet. ⁊ Bald. in l. ſi paſcenda. C. de pac. tñt ꝙ vꝫ. ꝓ qua qſt. vr̃ caſus in l. cum duob. §. damna. ſ. ꝓ ſo. ¶ Adde, ꝙ l3 in donatione cã mortis dicatur, promiſit predicta omnia perpetuo grata, rata, ⁊ firma habere, ꝙ per hoc non eſt quin poſſit reuocari. Ita conſuluit Bal. conſil. cvij. lib. j. inci. Laurentius. ⁊ idem voluit conſi. cccvi. eo. lib.

c ¶ Nullum nomẽ. Vide do. Abba. in c. cum venerabilis. de excep. Jmo. in l. fi. in prin. j. eo.

P. P. P. ¶ Vide do. Ja. in l. fi. in ij. not. ff. de condi. ob cau.

d Alex. ¶ Naturalia. Que autem dicantur naturalia, ⁊ que accidentalia contractus, vide Bal. in l. j. C. commo.

e ¶ Collige. Vide Jmo. in l. ſi quis ita heres inſtitutus fuerit excepto fundo. de here. inſti.

LEX XXVIII.

AVunculo. Qui ꝯ voluntatem defuncti petit, exceptione doli repellitur. h. d. Vides ergo ꝙ in pacto liberatorio nulla traditio requiritur, ſed ſtatim perficit donatio. ſic ſ. tit. j. l. in e[d]ibus. ij. rñſo. ⁊ quod dixi ſ. titu. j. l. fi. Sic ſnia abſolutoria ſtatim trahit ſecum executionem facti: vt ſ. vt in poſ. lega. l. j. §. ſi debitori.

LEX XXIX.

SI mortis cauſa. Si dominiũ non eſt trãſlatum, donator repetit rei vendicatione directa alias vtili, vel cõdictione. h. d. cuꝫ l. ſeq. Et iſtũ tex. teneatis mẽti ſingu-

lariter. Opp. ꝙ non pōt transferri dn̄ium ſine traditione, l. tra-
ditionibus. C. de pac. Sol. hic eſt ſpāle, q2 ſapit naturam ꝯctus,
⁊ vltime voluntatis. ¶ Opp. ꝙ non pōt transfer. i per hec ver-
ba, l. ij. ⁊ iij. C. de pact. inter empt. Sol. eodem modo, vt in gl. qđ
tene menti. ¶ Opp. de l. fi. ff. vſufru. quemadmo. ca. Nam ha-
beo vtilem in rem, ꝙ non poſſum habere condictionē. Sol. gl.
dt reſpectu dn̄ij vendicat, reſpectu poſſeſſionis condicit. Alia
ſol. eſt, ꝙ condictio ſine cā concurrit cum rei vendicatione, ſed
iſtud non probatur lege. Alia ſol. ponitur in gl. in fi. ꝙ datur cō
dictio qn̄ data eſt quantitas, ⁊ vendicatio qn̄ data eſt res, ſ3 truf
fa eſt. Veritas eſt, quod concurrit vtilis cū condictione, l. j. C.
de do. que ſub mod. ⁊ ibi per doc. ſed directa non concurrit. Et
iſtam ponit etiam gl. quam teneatis. ¶ Queritur, quid in du-
bio, an transferatur dn̄ium? Gl. dicitꝙ ſic, l. dotis. ſ. de iu. dot.

LEX XXXI.

1 ☞ Pater ſi capit in emphyteuſim pro ſe, ⁊ filijs, poſt mortē
patris a domino rei videntur filij accipere.

Mortis cauſa capitur.

Ubi ſpāle nomen
a nō cadit, mortis cā [a] capio nuncupatur. h. d. vſqꝫ ad
§. ſi mortis cā iuſſeris. No. §. ſed ⁊ dos. ꝯ quem opp.
⁊ vr̄ qđ ſit donatio cā mortis, l. Seia. de do. prelega. Sol. illud
verum qn̄ mulier dedit, ⁊ alium adhibuit ad ſtipulandum in ca
ſum mortis: ſed hic ipſe idem, qui dedit ſtipulatus eſt, l. Nera-
tius. §. quid tn̄. ſ. de reli. ⁊ ideo hic non pōt dici donatio. Et p̄-
b dicta [b] faciūt, imo probant, qđ qn̄ † pater recipit in emphyteu
ſim pro ſe ⁊ ſuis filijs, quod cum filij videantur adiecti poſt mor
tem patris, quod a domino rei videātur capere cā mortis pa-
tris, ⁊ ſic mortis cā capio, ⁊ ſic h3 locum ius accreſendi, vt dixi
in l. ſi mihi ⁊ Titio. j. de verb. oblig.

ADDITIONES.

a Alex. ¶ Mortis cā. Et an mortis cā capio ſit legatū, vide gl.
in l. in quartam. ff. ad leg. Falcid. dixi in l. j. §. item ſi ita. eo. tit.
poſt Bar.
b And. Barb. ¶ Et predicta. Et vide Bal. ⁊ Lud. in l. j. C. qn̄ nō
peten. part. ⁊ Bal. in auth. ſi qua mulier. C. de ſacroſan. eccle.

§. Si iuſſeris mortis cauſa.

Ex donatiōe cā mortis tm̄ quis capit, quātū exegit vel inquātū liberat. h. d.

LEX XXXII.

Non videtur perfecta.

Oppo. ſ. e. l. ſi mortis cā res. Sol. perfecta eſt, ſed non irreuocabiliter, vt hic. Opp. de l. qui ſic, de ſol. Sol. ibi debeat reddere incontinē ti, hic erat dubium.

LEX XXXIII.

Qui alienam rem.

Opp. de l. alienationis. j. de verb. ſigni. Glo. tua ſoluit, ⁊ bene. dic vt in ea.

LEX XXXV.

Senatus cenſuit.

Ei poteſt cā mortis donari, cui poteſt legari hoc dicit.

a Si quis [a] ſocietatem.

Uide rōnem ꝙ gl. aſſignat. Aliā rōnē
aſſignat Dy. q2 ſocietas finitur per mortem, l. actione. §. mor-
te. ſ. pro ſocio. ergo in id tempus, quo finitur, incipere non po
teſt, l. vſumfructum cum moriar. ſ. de vſufruc. lega. l3 tn̄ nō va-
leat, vt ſocietas, v3 vt donatio cā mortis, vt not. in l. v. §. fi. ſ. p
ſocio.

ADDITIO.

a And. Barb. ¶ Si quis. Et eſt gl. fi. ſm domi. Joā. in d. l. v. §. fi.
ſed forte obſtat qn̄ ſumus in obligando, ſi non v3 vt d3, nec v3 vt
p̄t. l. j. §. eū q. de cōſtit. pecu. iō forte nō eſt vera. vel ſalua, ꝙ hic
trāſit in aliā oblōnē expſſā, cū hic ſit expreſſa cā donationis.

§. Si duobus.

Opp. de l. ſi ſponſus ſponſe. §. j. ſ. de do. inter vir. ⁊ vxo. Sol. hic qn̄ vterqꝫ eſt capax ibi qn̄ nullus. ⁊ hic plene dic vt dixi j. ſ. duo. re. l. ex duobus. in xiiij. q.

1 ☞ Stipulatio annua, bima, trima die, ex quo tempore ſunt ex-
preſſa, dicuntur plures ſtipulationes.

§. Si quis mortis.

Stiplo mortis cā annua eſt vna, legata annua ſunt
plura. h. d. Et hoc vidiſtis in l. ſi ſtichum. §. ſtiplo. j. de ver. obl.
vbi ſtiplo eſt vna, legata plura. ¶ Op. ⁊ vr̄ ꝙ plures ſunt ſtipu
lationes, l. pluribus. in prin. j. de verb. obl. Sol. ibi plures res
ſunt expreſſe, vt l. ſcire debemus. in prin. j. de ver. obli. ¶ Op.
de d. l. pluribus. §. j. j. de ver. obl. Glo. dat plures ſol. vna eſt, ꝙ
eſt vna quoad vnam conceptionem plures tn̄ ſunt. Aliȷ, vt Jo.
ꝙ vna quoad conditionem ſtipulatoris, vt ſic ſemel inſpiciat:
2 ſed in veritate plures ſunt. Dic ⁊ melius, ꝙ † qn̄ tpa exprimū
tur, tot ſunt ſtiplones, quot ſunt tpa, vt q2 dixi, annua, bima, tri-
ma die, ⁊c. ſecus qn̄ eſt ſimplex ſtiplo annua. ¶ Op. j. de fideiu.
l. ſi a colono. Gl. dicit tibi promiſit fideiuſſor id qđ colonus de
bebat in quinquennium. ⁊ gl. bene dicit, ⁊ eſt vna ſtiplo annuaſ,
prout dixi in d. l. ſi a colono. ¶ Op. de ſtip. ſeruo. l. ſi ſeruus cō-
munis Meuij. §. fi. Solue vt ibi, ⁊ ibi plene diſtinxi. Op. de l.
ſancimus. §. fi. C. de don. Sol. plures ſunt quantum ad inſinua
tionem: ſed quantum vt capere poſſit, non eſt niſi vna.

LEX XXXVI.

1 ☞ Dictio certe, ponitur aduerſatiue, ⁊ etiam correctiue.
2 Filius naturalis vel ſpurius, licet a patre capere non poſſit, ab
alio tamen poteſt.
3 Subſtituere filiū baſtardū filio legitimo ⁊ naturali, qn̄ qs poſſit.
Inſtitutio facta de aliquo ſub conditione, ſi dederit decem filio
incapaci, non valet.

Quod conditionis.

Quod conditionis iplēde
cā dat, computat in portionem, quam quis in bonis
defuncti capere pōt, ſed in Falcidiam nō cōputatur,
ſi tpe mortis in bonis defuncti non erat. h. d. ⁊ ſm primam le-
1 cturam † dictio certe, ponitur aduerſatiue. ſm aliam dictio cer
te, ponitur correctiue. Quero que eſt vera lectura. ⁊ gl. dt quod
prima lectura eſt vera, ⁊ ſi eſſet vera ſecunda, eſſet tunc dare ma
teriam fraudandi legem, vt ſ. de legib. l. ꝯ legē. ⁊ l. non dubiū.
C. de legib. ex̄ de reg. iur. c. vlt. lib. vj. ⁊ vide iſtam primam glo.
que incipit, dic caſum. ¶ Jc fi. gl. dic hec ſecunda lectura nō eſt
vera, q2 per hoc fieret fraus legi. vt j. no. in ſecunda gl. ¶ Pre
terea quod iſta prima poſitio ſit vera, probatur ex tex. q2 in pri
ma parte loquitur de lege que imponit certum modum perſo-
ne ad capiendum. Secunda pars loquitur de lege, que etiā po
nit modum legatis, ⁊ ſic de lege Falcidia, vt ex litera vr̄ ⁊ colli-
gitur. Dr̄ hic, qđ datur cā conditionis implende, computabat
a filio naturali. [a] Contra de lege, ſi is qui. ſ. de vulgari ⁊ pupilla.
2 Soluit gl. qđ hic a nemine capere poterat. ibi ſic. Sed illud † nō
b eſt verum, q2 l3 [b] naturalis, vel ſpurius non pōt capere a patre,
c ab alio pōt, l. j. C. de natura. liber. ⁊ in auth. [c] quibus modis na
tura. efficiuntur ſui. §. fi. in gl. vlti. Uel aliter dicit gl. ⁊ no. qđ il
lud, qđ datur cā conditionis implende, imputatur: ſecus ſi capi
tur iure ſubſtitutionis, vt ibi. ¶ Sed iſtud dictū eſt ambiguū,
⁊ bene aduertendum, pōt ne quis ſubſtituere filiū ſuum baſtar
d dum, ſuo filio legitimo. Et vr̄ in iſta gl. ꝙ ſic, [d] ſimpliciter. Tu
dic, in eo qđ capitur cā conditionis implende vt hic, vtrum ex
ſubſtitutione capere poteſt, dico quod quedam eſt ſubſtitutio
pupillaris, ⁊ ex illa pōt capere de bonis pupilli, non id qđ fuit
dt bonis defuncti, l. ſi is qui. ſ. de vulg. ⁊ pupil. Quedam eſt ſub
ſtio vulgaris, ⁊ ex iſta non poteſt ſuccedere in aliquo q2 tūc ſuc
cederet defuncto, vt Inſti. de pupil. ſubſti. circa prin. Et hoc t3
gl. in corpore quib. mod. natu. effi. ſui. §. fi. in gl. magna. Quedā
eſt fideicommiſſaria, ⁊ ex illa non pōt capere vltra legitimū mo
dum, vt in corpore quib. mod. natu. effi. ſui. §. diſcretis. q2 illud
quod datur ex fideicommiſſo, a defuncto capitur, l. coheredi. §.
e cum filie. de vulg. ⁊ pupil. ¶ Oppono de l. ita [e] fidei. in fin. j. de
iure fiſc. Sol. Illa lex d3 intelligi qđ eſt impunitum, q2 non con
fiſcatur, vt ibi. non tn̄ qđ relictum valeat, vt ipſe capere poſſet, vt
f hic. ¶ Et ex hoc [f] apparet ſol. queſt. ꝙ Dyn. ponit ibi, quid ſi
aliquis inſtituit extraneū ſub cōditione ſi filio ſuo mille dederit,
vtrum valeat relictum, vt poſſet capere. Et ille tex. facit qđ ſic,
l. Meuius. ſ. de condi. ⁊ demon. Sed veritas eſt, ꝙ non capit,
nec v3, vt hic expreſſe in tex. ⁊ gl. ⁊ l. ita fidei. Non obſt. vt dixi d.
l. Meuius. q2 non capit cū effectu cum fiſcus ab eo accipiat.
S3 dices mihi videris ꝯtrarius tibi ipſi: q2 dixiſti per l. ita fidei.
quod nō accepit fiſcus. Rn̄. hoc verū eſt, ſi ſpurius illud nō vult
nec illud vult ſibi dari, ſed ſi vult, ⁊ accipit, tunc fiſcus ab eo au
fert. Ad ſecundā partē opp. de l. in quartā. ad l. Falcidiā. Sol-
ue aliud in Trebellianica, aliud in Falcidia, vt hic in prima gl.
¶ Opp. j. eo. l. quod ſtatuliber. in fi. Solue vt ibi.

ADDITIONES.

a Alex. ¶ Filio naturali. Bald. in l. eam quam. C. de fideicom.
Bal. in c. j. §. naturales. ſi de feudo fuerit controuerſia alle. glo.
⁊ Dy. hic, quod ſi inſtituto te heredem ſub conditione, ſi partē
hereditatis ſpurio meo dederis, vel ſub alio onere extrinſeco,
non poſſum facere, q2 eſſet fraus legi.
b Poma. ¶ Q2 l3. Et eſt glo. ſingu. ſm dn̄m Jo. in §. fin. in auth.
quibus mod. natu. effi. ſui. Et ratio, q2 non reperitur prohibi-
tum, ergo eſt ſibi permiſſum.
c Alex. ¶ Et in authen. Ad hoc eſt ſimile ſecundū Bal. ⁊ alios
in d. l. ſi is qui ex bonis. de vulgari ⁊ pupillari. ⁊ not. per Bar.
in l. j.

in l.j.in prin.ff.ð iure fiſci.¶ Adde an filius ſpurij ab auo poſſit inſtitui,⁊ qualiter in effectu poſſit fieri,quod bona ad eū perueniant.vide Bal.conſi.cxxxj.lib.iij.

d ¶ Quod ſic.Bal.in l.ij.C.ad leg.Falc.alleg.iſtam glo.pro ſingula.quod ſicut ſpurius vel incapax repellitur a fideicommiſſo,⁊ ita ab eo quod capit cā conditionis implende.Et de iſta q̄ſtione vide aliquid per Bal.in l.j.in repeti.C.de ſacroſan.ecc. Et quid ſi pater poſt ſubſtitutionem eū legitimauit,vide Bal. in l.in teſtamento.in ix.q.de teſta.mili.

e ¶ Oppono de l.ita.Vide latius Bar.in l.fi.ſ.de his quibus

f vt indigni.

And.Barb.¶ Et ex hoc.Et iſtam glo.no.ſingu.ſm Ang.in l. pro herede.§.Papinianus.ff.de acquir.hered.⁊ vide tex.in l. Meuius.ſ.de condi.⁊ demonſtra.

LEX XXXVII.

1 ☞ Jus accreſcendit an habeat locū in donatione cā mortis.

a **Illud[a] generaliter.** Mortis cā donatio legato aſſimilat.h.d.An † in donatione cā mortis ſit locus iu

1 ri accreſcendi.alle.iſtas leges que faciunt comparationem cum legatis,ſed caſus eſt in l.vnic.in fi.de cadu.tol.

¶ Quero,an ſit dr̄ia inter legatum,⁊ mortis cā donationem. Dic vt inſtit.eo.§.j.⁊ C.eo.l.fi.per Ly.

ADDITIO.

a ¶ Illud.Et not.caſum ſing.in l.j.ad fi.C.de cadu.tol.ſm do. Jo.ꝙ in donatione cā mortis hʒ locum ius accreſcendi. Jtem no.ſm eum,ꝙ ſicut de legatis reiicitur conditio impoſſibilis, ita de donatione cā mortis,vt eſt tex.ſingu.ſm eum,in l.que ſub conditione.ſ.de condi.inſti. Sed fortiter obſtat l.ſi is cui.j.eo. vbi pʒ ꝙ ſeruus donatus cā mortis pōt manumitti. Si autem fuiſſet conditionaliter legatus,non,l.ſeruum.j.tit.j.Vr̄ ergo ꝙ non ſit bona equiparatio inter legata,⁊ donationeʒ cā mortis. ſ.quo ad transferendum dn̄ium incertuʒ,vt poſſit auocari.Nec eſt ſpeciale reſpectu libertatis:q2 eadem rōne,qn̄ eſſet legatus ſub conditione.

1 ☞ Donatio quando ſapit naturaʒ contractus dandi ⁊ reſtituēdi poteſt quis eligere vt agat ad rem vel eſtimationem.

a **Julianus ait.** [a] Si quis perempta re donata facto donatarij pōt cōdici vel vtili in

1 rem peti.h.d.No.ꝙ pōt agi ad rem,vel eſtimationem.¶ † Et no.quod qn̄ ſapit naturam ꝯtus dandi,⁊ reſtituendi poteſt eligere,aut agat ad rem vel eſtimationem ſed qn̄ dandi naturā tm̄ ſaperet,tunc rem ipſam condicit,l.pe.ſ.de condi.ob cau. Dixi ſ.eo.l.ſi filio.Sed an poſſet agere ꝯ emptorem:puto ꝙ ſic,l.fi. §.pe.⁊ fi.C.cōia de lega.coniūcta l.ſi mortis.⁊ qđ ibi no.ſ.eo.

ADDITIO.

a P.P.P.¶ Julianus ait.Vide Luma.conſi.ix.⁊ in l.Seia. cū bonis.in ij.parte oppoſitionis.j.eo.⁊ vide Ang.conſ.xxviij. incipien.domina Antonia de Florentia.

LEX XXXVIII.

1 ☞ Differentia inter mortis cauſa capionem,⁊ mortis cauſa donationem.vide hic,⁊ ſequenti lege.

a **Inter mortis.** [a] Jſta lex hʒ duas lect. ſm vnam dicit idem qđ l.mortis cā capitur ſ.e.Et h.d.Mortis cā donatio eſt qn̄ preſens pn̄ti dat cā mortis.Sed mortis cā capio eſt que in ſpeciale nomen non cadit.h.d.¶ Op.ſ.e.l.mortis cā donatio.⁊ l.ſenatus.in fi.Sol.vt in gl.q2 ſiue dat,ſiue promittat.ſufficit.Opp.C.e.l.j.Sol.dt gl.quocunqʒ modo quid dimittat,aut actionem habeat,dr̄ mortis cā donatio,⁊ dixi tibi in l.j.ſ.e.quod poteſt dici mortis cā donatio,ſi improprie accipiatur vt tranſeat in legatum:ſed ſi proprie accipis,tunc ſapit naturam ꝯtus,q2 per pn̄tem preſenti datur,vel ſi ſic dimittatur, vt acquiratur ex aliquo ꝯtu geſto cum donatario,vel aliquo q ſibi poteſt querere,vt j.eo.l.Seia.alias ſi nullum negotium fieret inter preſentes,vel aliam perſonam interpoſitaʒ,ex qua da

1 retur vtilis,vel per ceſſionem,tunc eſſet legatum.¶ † Quero,

b an ſit alia dr̄ia:[b] Glo.dicit ꝙ ſic:q2 pro donatione cā mortis eſt prodita actio,ſed non pro mortis cauſa,capione.Sed certe hoc non eſt verum ſimpliciter,vt ſ.e.l.mortis cā capitur.verſ.ſed ⁊ dos.Ponit glo.aliam dr̄iam in prima glo.per l.Meuius.de condi.⁊ demon.ſed ibi ſol.illud non eſt verum vt dixi in l.quod conditionis.ſ.e.⁊ l.omnibus.ſ.eo.⁊ ibi no.Jtem eſt dr̄ia poſita in gl.per l.acceptis.ad leg.Falci.q.d.nō detrahitur falcidia de mortis cā capione.quod dic vt dixi in l.qui pretio.ſ.eo.Jtē eſt alia dr̄ia poſita in fi.gl.ſ.quod non reuocatur per penitētiā, l.ij.de iure dotium.Quod intellige verum.ſi tranſit in donationem inter viuos.l.cum maritus.§.fi.de pac.do.alias poſſet reuocari.l.Seia.de dot.prelega.⁊ l.cū quis.§.nuptura.ð leg.iij. ſm Dy.Quod plene dic,vt dixi in l.que dotis.ſol.mat.

ADDITIONES.

a Alex.¶ Jnter mortis.Vide quod notat Bart.ſ.eo.l.tam is.⁊ quod not.plene gl.in l.j.vel ij.C.eod.⁊ Bart.in l.j.ſ.eo.⁊ Bal. in l.Labeo.ſ.de pactis.

b ¶ Alia differentia.Adde ſ.eo.l.qui pretio.⁊ vtrum ſtatutū faciens mentionem de legato,⁊ donatione cā mortis habeat locū in mortis cā capione,vide Bal.in l.ſi ſtipulatio.C.de iure dot.

LEX XL.

a **Si mortis[a] cauſa inter.** Op.de l.ſʒ interiʒ. §.j.ſ.de do.inter vir.⁊ vxo.gl.dt,ꝙ tu debes intelligere ꝙ hic fuit donatio cā mortis,hoc acto,ꝙ non poſſet reuocari, ſic in donatione inter viuos ⁊ dic vt d.l.ſed interiʒ.Et quod dr̄ ꝙ retrotrahitur,verum eſt quo ad fructus,non quo ad dn̄ium,l. donationes.C.de donat.inter vir.⁊ vxo.⁊ l.ſequens qđ.ſ.de lega.ij.⁊ l.ij.C.de inoffi.dona.⁊ in qualibet earum not.Dicam in

b l.[a] ſub conditione.j.de ſolu.

ADDITIONES.

a And.Barb.¶ Si mortis.No.in donatiōe iter viuos ꝙ trahiť retro quoad fructus,vt eſt gl.ſin.ſm do.Jo.Cal.in l.talis ſcriptura.de leg.j.lʒ ꝯ ſenſerit in l.ſequens queſtio.de l.ij.

b Alex.¶ Dicā in l.Adde no.p Bart.in l.j.j.p donat.vbi lati⁹.

LEX XLI.

Quod ſtatuliber. Datuʒ a ſtatulibero de bonis defuncti,cā implende ꝯditionis cōpetať in Falcidiā,⁊ venit in hereditatis portionem,⁊ Trebellianice reſtitutionē.ſed in Trebellianica cōputať vndecūqʒ eſſet datum.h.d. ¶ Dr̄ hic,ꝙ datum a ſtatulibero cā conditionis implende vni ex heredib.computatur in Falcidiam,⁊ ſic innuit ꝙ ſint plures heredes.Sed opp.ꝙ non cōputatur,niſi pro parte ſua,quā iu

a re hr̄ditario habuit,l.id autem.ſ.ad leg.Falc.⁊ gl.tua[a] fateť ꝯrium.Alibi gl.dicit ꝯrium ⁊ gl.l.id autem.ſ.ad legem Falcid. dr̄iam,vtrum detur pecunia.⁊ tunc totum computat,arg.l.cū pater.in prin.ſ.de leg.ij.⁊ l.deducta.§.nūmis.ſ.ad Trebel.ſi corpus,⁊ tunc dicit verum iſta gl.ſed alia gl.eſt in l.in quartā. ſ.ad leg.Falc.⁊ illa dt veritatem:q2 aut heres iubetur deducere.⁊ tunc diſtinguitur inter pecuniam ⁊ corpus hereditariuʒ. Aut accepit a ſtatulibero,⁊ tunc computatur pro parte ſua tm̄ ſicut iſta gl.dt,vt dixi plene in d.l.in quartam.tangitur in l.filium quem habentem.C.famil.erciſ.¶ Opp.de l.j.§.itē ſi ita. ſ.ad leg.Falc.gl.ſoluit,⁊ bene,q2 qn̄ queritur an debeat deduci de mortis cā capione,qn̄ heres dat alteri.dic vt ibi:hic vero an computetur in falcidiam quod alius dat heredi,⁊ ſic ad heredis incommodum.Hic dr̄,venit in petitionem hereditatis. Opp.de l.ēt ſi putauit.§.ſi quis.de pet.hered.Sol.⁊ intellige hanc ſm illam.Venio ad id qđ dr̄,quod venit in trebellianicā. Oppono de l.qui heredi.§.cum hereditas.in primo dicto.ſ.ꝯ condi.⁊ demon.Sol.hic in eo qui adiuit coacte,ibi ſponte,l.ita tn̄.§.qui ſuſpectam.ſ.ad Trebellia.Jſta ſolu.quam gl.dat,vr̄ eſſe ꝯ dictam l.qui heredi.§.cum hereditas.Et rn̄.hr̄,hic loquiťur qn̄ capitur a ſtatulibero,⁊ ſic de bonis defuncti,ſecus ſi ab extraneo,vt ibi.¶ Venio ad quartum dictum ibi,ex peculio autē. Opp.ſ.e.l.quod conditionis.§.fi.vbi dr̄.ꝙ id,quod non erat in bonis tpe defuncti,non computatur in falcidiaʒ,Gl.huius ꝯrij timore apoſtillauit tex.primo,ꝙ ſeruo in vita domini ab extraneo fuit datum,⁊ poſt mortem ſtatulibero dedit.⁊ iſtud poteſt pertranſire,lʒ cum violentia.Jtem dt,ꝙ ſi extraneus dat pp pn̄tiā ſerui,de peculio eſſe videatur.⁊ etiam pro hoc l.falſus.§.ſed ⁊ ſi is qui.j.de furt.Sol.iſta non vʒ,q2 ꝯ caſum d.l.quod cōditionis. in fi.q2 habeo inſpicere,an ſit i bonis defuncti,vel nō,⁊ ſic nihil ad rhombum,ſi erat ſeruus preſens,an non.Eſt vera concluſio ſolutionis,que ſequitur,quam Jac.de Aret.tʒ,⁊ Mar.eam ſequitur,⁊ eſt ſol.ꝙ imputatur quod erat in bonis tpe mortis defuncti.Et dt ꝙ mutat caſuʒ ibi,ex peculio aūt ⁊c.⁊ iſtō teneatis.

ADDITIO.

a Poma.¶ Et glo.tua.Et pro gl.iſta vr̄ caſus in d.l.id aūt.non cauillando eam.Nec vʒ iſta diſtinctio Bar.que potius hʒ locū in Trebellianica.Vnde illa glo.eſt reijcienda.⁊ ſic ēt vr̄ ſentire Bar.in l.in quartam.ad leg.Falcid.

LEX XLII.

1 ☞ Verbum heredes,pro liberis.

2 Verbum pertinere,eſt directum.

a Verbum cedo,incorporalibus idem eſt ꝙ do.

Seia cum bonis. aMortis cā donatio extinguitur,ſi dona
tarius precedit,⁊ viuo donatore nō poteſt peti,nec p
o cautio poſtulari:poſt mortē donatoris pōt peti,ſz
ex ea Falcidia detrahitur.h.d.vſqz ad §.cum pr̄.Et iſta eſt lex
difficilis in tex.⁊ diuiditur in vij.partes.Primo ponitur vnū
thema.Secundo,prima qō,⁊ eius determinatio.Tertio,ſcōa q̄
ſtio ⁊ eius determinatio ſm glo.⁊ ſm alios non determinatur.
Quarto,ponitur tertia qō,quam hic non determinat.Quinto,
quarta qō,⁊ eius determinatio.Sexto,ponitur ſol.duarum qō
num.ſ.ſcōe ⁊ tertie,quas inſolutas dimiſit.Septimo,formatur
⁊ ſoluitur quinta qō.Scōa pars ibi igitur ſi res ſingulas.Ter
tia ibi bone fidei.Quarta ibi,ſed nunquid.Quinta ibi,vtrū er
go.Sexta ibi,ſequit ergo.Septima ibi,muliere deniqꝫ.¶Op.
a ad prin.a C.de dona.l.quiſquis.Solu.Traditio non fuit hic ð
neceſſitate:ſed hic contigit de facto.Ad ſm dictum oppo.quod
heres nullo modo poſſet agere,q2 Titius ſtipulatus eſt liberis
1 ſuis non heredib.Sol.† heredes expone,i.liberi.Facit ad Tre
bellia.l.ex facto.§.fi.¶Opp.qō male dicat exceptio,q2 non eſt
nata actio,l.ſi mortis cā.in fi.ſ.ſt l.ſenatus.in fi.Sol.dic exce
ptio facti,vel intentionis.Ex prima em̄ donatione que facta eſt
Titio non pōt agi:q2 reuocata.ex ſecunda non,q2 nondum ceſ
ſit dies.Ad tertiam partem oppo.de l.in omnibus.ſ.de iudic.
Solu.illud eſt verum in ꝯtib.inter viuos,ſecus in vltimis vo
luntatib.in quib.lꝫ penitere,tunc cautio extorqueri nō pōt.tene
menti.¶Secundo opp.dr̄ hic bone fidei.⁊c.ꝯ de l.eum qui.ſ.
tit.j.Sol.ibi in donatione inter viuos,hic in donatione cā mor
tis,que hꝫ inſtar legatorum,⁊ ſic bone fidei,in l.in minorum.C.
in quib.cauſis in integrum reſtitutio non eſt neceſ.Ad quintā
partem opp.quod ſit inter viuos,vt j.proxi.§.Sol.ibi non fuit
mentio mortis habita,nec apponit pactum de reſtituendo,hic
ſic.¶Quero circa ſextam partem hic dr̄,quod prior donatio
eſt reſoluta,que fuit illa prior:dic vt in gl.Secūdo quero,ſi mu
lier exponat ſponte cautionem in alios,an precedens donatio
videatur reuocata.Sl.qō ſic per §.ſed ⁊ ſi quis priore.Inſti.q
bus modis teſta.infir.Dy.reprehendit iſtam gl.q2 ſcōa cautio
venit ad confirmandum,non ad primam infirmandam,⁊ ſic nō
tollitur,arg.l.non omnis.ſ.ſi cer.pet.Sed ſi poneres aliā do
nationem nouam non ad confirmandam primam,gl.tua poſſet
a dicere verum.¶Vltimo† no.qō hic ponitur verbum pertine
re,an ſit obliquum,vel directum:Et tetigi in l.j.ſ.de dona.⁊ qō
ſit directum vr̄ probari in l.lꝫ.C.de pac.Dico in l.Centurio.ð
vulg.pupil.Itē no.ðt tex.bonis ſuis ceſſiſſet,⁊c.Quid ſit dictū
3 in corporalib.cedere:dixi ſ.tit.j.l.pen.in prin.† In corporali
bus vero idem eſt dicere cedo,quod do,vt hic pꝫ in prin.

ADDITIO.

a Alex.¶Opp.ad prin.Ad iſtam gl.ſ.que incipit primam,vide
ſingula.Bal.in l.fi.C.pro dona.ad fi.in q.au pater,⁊c.

Cum pater. Infirmus non preſumitur cā mortis
donare,a niſi de reddendo conueniat
vel fiat mentio mortis.h.d.⁊ eſt notabilis caſus.In tex.ibi,ab
ſolute donaret,ſine aliqua repetendi lege,⁊ nulla facta mortis
mentione.Opp.ſ.l.proxi.Sol.ibi habita fuit mentio repeten
di.Opp.de l.Seia.ſ.de dot.prelega.Sol.ibi habita fuit mor
tis mentio,⁊ ſic vbicunqꝫ ſit facta mētio mortis preſumitur cā
mortis,alias in dubio inter viuos.Non obſtat quicquid dicūt
glo.in l.que dotis.ſ.ſol.matr.

ADDITIO.

a Alex.¶Cā mortis donare.An ⁊ qn̄ preſumatur donatio cauſa
mortis,vel inter viuos,vide plene per dn̄m Jo.in l.que dotis.
ſ.ſol.matr.qui reprehendit intellectum quem dat ibi Bart.ad
l.cum maritus.§.fi.de pac.dot.cuius reprehenſioni,inquantū
ſe fundat in l.ſpadonem.§.qui iura.de excuſa.tuto.poſſet rn̄de
ri per nota.per Bar.in l.admonendi.ſ.de iureiurando.Et ad
iſtum §.adde quod not.Bar.in l.j.§.itē ꝯdem Cornelio.j.de qō.⁊
ad iura allega.per Pet.ꝯ cōem opinio.que refert ibi Jmo.rn̄
deri pōt,vt pꝫ ex no.per Bar.in l.ſi ſub conditione.cum l.ſeq.
ſ.de condi.indeb.Adde tn̄ quod do.Ant.arg.illius tex.in c.ij.
de conſuetu.not.quod donatio facta per infirmum in dubio in
telligitur cā mortis.⁊ ita ibi tranſit.Sed do.Joā.ibi ꝯ per ea q̄
hic hn̄r.Et iſtis adde no.per Bar.in l.ſtipl'o hoc mō concepta.
de verb.obl.verſi.quero aliquis ⁊c.Item limita hoc,vt p Bal.
in l.pro hereditarijs.C.de here.act.in fi.late per Bal.poſt Ly.
in l.ij.C.de iure dotium.aliquid per Bal.in l.j.ix.q̄ſt.C.ſi quid
in fraudem patro.dixi poſt Jmo.in d.l.que dotis.⁊ per Bald.
in l.ſi mortis.C.ad legem Falc.⁊ aliquid in l.in donationibus.
cod.titu.vbi querit quid ſi dixi,vtere bonis meis poſt mortem
meam,an ſit donatio cā mortis,remittit ſe ad l.lꝫ.C.de pac.Ad
de,que dicatur donatio cā mortis,quib.verbis reuocet,⁊ quot
teſtes requirantur.Bal.conſilio.xlix.⁊ que proprie dicatur,⁊
quib.verbis fiat per eundem conſi.cvu.⁊ conſi.cxxxvij.vbi po
nit ſi aliquis donat omnia bona ſua retento vſufructu,ita tn̄ ꝙ
donatarius poſt mortem teneatur dimidiam dare pauperibꝰ,
an hec dicatur donatio cauſa mortis.

LEX XLIII.

Pulcinius. Ad donationē cā mortis inter vi
rū ⁊ vxo.ſufficit mortis cogitatio.

LEX XLIIII.

Si ſeruo mortis. In donatiōe cauſa
mortis,quātum ad
executionem,inſpicitur tp̄s mortis.h.d.ꝯ̄tinis iſtius
legis hꝫ duplicem literam.vnam negatiuam,aliā af
firmatiuam.Sed prima glo.ponit primum caſum,vno mō,qui
ſatis pōt ſuſtineri:ſecundo ponit gl.caſum,quē no.q2 ſm hoc
ad hoc vt cedat dies donationis requiritur apertura tabular̄,
⁊ aditio hereditatis,ſicut in legatis.Dixi ſ.eo.l.in mortis.Op
po.de §.cū igitur.l.j.C.de cadu.tol.Sol.aliud hodie vt in gl.
Sed certe ēt ſm iſta tpa cedebat a pe mortis,l.ſi poſt diem.in
prin.qn̄ di.le.ce.Vn̄ dic,q2 in illo §.cum igitur.fit mentio de iu
re antiquiſſimo ante tpa Digeſtor̄.Vel dic ꝙ poſt iura Dige
ſtor̄ fuit lex Papia,que per illam conſtitutionē corrigitur,vt
ibi Ly.Alij hn̄t literam affirmatiuam ⁊ tunc ſtat optime ſꝫ iſta
tpa,⁊ hodierna.Op.de verb.ob.l.ſi filius.ð reg.iur.l.q̄ legata.
Sol.aliud in ꝯtib.mere inter viuos.⁊ ſic apparet ꝙ rō gl.po
a ſita.in l.ſi vxorē.a C.de cōdi.inſer.nō eſt bona.q2 ēt in donatio
ne mortis vertitur opera filij vel ſerui,⁊ tn̄ non querit dn̄o,vel
patri vt hic.Rō,q2 hic a tpe mortis ſumit effectū,l.in mortis.
ſ.eo.nec retrotrahitur,vt not.ſ.eo.l.ſi mortis ca,ergo ⁊c.Di
xi in d.l.ſi filiuſfamil.de verb.obliga.

ADDITIO.

a And.Barb.¶Si vxorem.Et no.dictam l.ſi vxor.que ſm dn̄m
meum eſt ſingularis.

Digeſtorum liber xl.

De manumiſſionibus. Tit.j.

LEX I.

1 Minor viginti ann.non dicitur,nec maior,qui eſt in vltima
die vigeſimi anni.
2 Priuilegium inductum ex tpe,quando computetur momento
ad momentum.
3 In beneficio reſtitutionis in integrum,tempus computatur de
momento ad momentum.

1 **Placuit.** †Qui eſt i vltima die xx.an.nō
eſt minor xx.an.neqꝫ maior.hoc
t.Op.de l.iij.§.minorē.ff.de mino.Ja.de Are.
2 ſoluit dicēs,qn̄qꝫ priuilegiū incipit in tpe.qn̄qꝫ
finit ex tpe.Primo caſu aut incipit cū iniuria al
terius,aut nō.Scōo caſu ſufficit peruniſſe ad vl
timā diē vt hic,⁊ l.qua etate.ſ.de teſta.Si cū iniuria alterius,
ſufficit diē eſſe cōpletā l.in omnibus.de acti.⁊ obli.⁊ l.in vſuca
a pionibus.vt j.de vſuca.Si finitur ex tpe tunc computatur a de
3 momento ad momentum,⁊ d.§.minorem.No.tex.† in fi.ſed ſe
cus in beneficio reſtitutionis in integrum,vbi de momento ad
momentum fit computatio.ſ.de mino.l.iij.§.minorem.

ADDITIO.

a Alex.¶Computatur.Qn̄ de momento ad momentum fiat cō
putatio,vide per Bar.in d.§.minorem.⁊ per Jmol.poſt Bar.
⁊ Bal.in l.ſi cui.ff.de leg.j.

LEX IIII.

1 Dictio,ſuum,non ſemper denotat dominium.

a 1 **Is qui ſuis.** aNo.de dictione †ſuus,in l.
ſeruos autē.ſ.ð leg.iij.⁊ gl.
bona eſt in l.ij.in prin.ſ.de origine iuris.q2 ſuus nō
ſemper denotat dn̄ium,⁊ qn̄ non poteſt,ſumitur im
proprie.⁊ iſta eſt bona lex.

ADDITIO.

a And.Barb.¶Is qui ſuis.Et no.de iſta dictione ſuus,pro cō
cluſione quam ſuſtentaui ꝯ dn̄m meū in rubr.ſ.de ope.no.nun.

1 Clauſula conſtituti apposita in inſtrumento venditionis
non eſt neceſſe quod apponatur hoc fuiſſe actū in principio in
ſtrumenti.

Si ab

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN